

Ustawa

o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa zasady tworzenia, organizacji i działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, zwanych dalej „kasami”, i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej, zwanej również „Kasą Krajową”, oraz zasady sprawowania nadzoru nad kasami i Kasą Krajową.

Art. 2.

Kasa jest spółdzielnią, do której w zakresie nieuregulowanym odmiennie ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz. U. Z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zmianami).

Art. 3.

1. Celem kas jest gromadzenie środków pieniężnych wyłącznie swoich członków, udzielanie im pożyczek i kredytów, przeprowadzanie na ich zlecenie rozliczeń finansowych oraz pośredniczenie przy zawieraniu umów ubezpieczenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1154 ze zmianami).
2. Do rozliczeń, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. Z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zmianami) o bankowych rozliczeniach pieniężnych.

Art. 4.

Nazwa "spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa" może być używana wyłącznie przez podmioty zwane "kasami" w rozumieniu ustawy.

Art. 5.

W przypadku gdy kasa została utworzona w zakładzie pracy, warunki współpracy między kasą a pracodawcą oraz zakres świadczeń pracodawcy na rzecz kasy określa umowa.

Art. 6.

1. Utworzenie kasy wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.
2. Z wnioskiem o wydanie zezwolenia występują założyciele kasy. Założyciele kasy są obowiązani ustanowić od 1 do 3 pełnomocników, którzy będą ich reprezentować wobec Komisji Nadzoru Finansowego w okresie poprzedzającym wydanie zezwolenia. Pełnomocnictwo powinno być sporządzone w formie aktu notarialnego.
3. Komisja Nadzoru Finansowego wydaje decyzję w przedmiocie zezwolenia na utworzenie kasy w terminie 3 miesięcy od daty otrzymania wniosku lub jego uzupełnienia.
4. W zezwoleniu na utworzenie kasy Komisja Nadzoru Finansowego określa nazwę i siedzibę kasy oraz zatwierdza jej statut.
5. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wydania zezwolenia na utworzenie kasy, jeżeli:
 - 1) nie zostały spełnione wymagania obowiązujące przy tworzeniu kas,
 - 2) zamierzona działalność naruszałaby przepisy prawa lub nie gwarantowałaby bezpieczeństwa gromadzonych w kasie środków,
 - 3) osoby przewidziane do objęcia stanowisk członków zarządu i rady nadzorczej kasy nie spełniają wymagań, o których mowa w art. 16 ust. 1 i 4,
 - 4) wobec osoby przewidzianej do objęcia stanowiska prezesa zarządu kasy zachodzą przesłanki odmowy wyrażenia zgody, o której mowa w art. 19 ust. 2.

Art. 7.

1. Statut kasy, oprócz spraw określonych w art. 5 § 1 ustawy - Prawo spółdzielcze, powinien określać w szczególności:
 - 1) zasady funkcjonowania kontroli wewnętrznej,
 - 2) fundusze oraz zasady gospodarki finansowej.
2. Zmiana statutu kasy wymaga zatwierdzenia Komisji Nadzoru Finansowego.
3. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia zatwierdzenia zmiany statutu kasy, jeżeli zmiana ta prowadzi do naruszenia przepisów prawa lub bezpieczeństwa gromadzonych w kasie środków.

Art. 8.

W zakresie niezbędnym do wydawania zgód i zezwoleń określonych niniejszą ustawą Komisja Nadzoru Finansowego może żądać przedłożenia przez wnioskodawców stosownych informacji i dokumentów.

Art. 9.

1. Kasa, której fundusze własne – zgodnie ze zweryfikowanym przez biegłego rewidenta sprawozdaniem finansowym – przekraczają równowartość 10.000.000 euro wg kursu na koniec roku obrachunkowego, na najbliższym zwyczajnym walnym zgromadzeniu jest zobowiązana do podjęcia uchwały o rozpoczęciu procesu przekształcania się w bank albo o podziale spółdzielni. Zarząd kasy informuje Komisję Nadzoru Finansowego o podjętej uchwale przedstawiając harmonogram procesu przekształcania albo podziału.

2. Rozpoczęcie procesu przekształcania kasy w bank następuje po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, wydawanego na wniosek Zarządu Kasy.

Do wniosku załącza się:

- 1) projekt statutu banku, określający:
 1. firmę, która powinna zawierać wyodrębniony wyraz "bank" i odróżniać się od nazw innych banków
 2. siedzibę, przedmiot działania i zakres działalności banku,
 3. określenie czynności bankowych, do których wykonywania bank ma być upoważniony, oraz dane o przedmiocie i zakresie zamierzonej działalności,
 4. dane dotyczące osób przewidzianych do objęcia w banku stanowisk członków zarządu, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji członków zarządu, którym w ramach podziału kompetencji podlegać będzie zarządzanie ryzykiem i komórka audytu wewnętrznego.
 5. zasady podejmowania decyzji,
 6. podstawową strukturę organizacyjną banku,
 7. zasady składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych,
 8. tryb wydawania regulacji wewnętrznych
 9. tryb podejmowania decyzji o zaciąganiu zobowiązań lub rozporządzaniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5 % funduszy własnych,
 10. zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
 11. fundusze własne oraz zasady gospodarki finansowej,
- 2) program działalności i plan finansowy banku na okres co najmniej trzyletni.

Rozpoczęcie działalności następuje po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

3. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia zgody na rozpoczęcie działalności bankowej jeżeli kasa podlegająca obowiązkowi przekształcenia:

- 1) nie jest należycie przygotowana organizacyjnie do rozpoczęcia działalności,
- 2) nie dysponuje odpowiednimi warunkami do przechowywania środków pieniężnych i innych wartości, z uwzględnieniem zakresu i rodzaju prowadzonej działalności bankowej,
- 3) nie zostały spełnione wymagania przy tworzeniu banków lub zamierzona działalność banku naruszałaby przepisy prawa, interesy klientów albo nie gwarantowałaby bezpieczeństwa gromadzonych w banku środków lub gdy przepisy prawa obowiązujące w miejscu siedziby lub zamieszkania założyciela lub jego powiązania z innymi podmiotami mogłyby uniemożliwić skuteczne sprawowanie nadzoru nad bankiem,
- 4) nie spełnia innych warunków określonych w decyzji o wydaniu zezwolenia na wszczęcie procesu przekształcania.

Odmawiając Komisja Nadzoru Finansowego może wskazać obszary wymagające poprawy i wyznaczyć termin na dokończenie działań niezbędnych do uzyskania zgody na rozpoczęcie działalności.

4. Jeżeli mimo upływu terminu wyznaczonego przez Komisję Nadzoru Finansowego nie zostały dokończone działania, o których mowa w ust. 3, kasa zobowiązana jest do wszczęcia procesu podziału.

Art. 10.

1. Kasa, której fundusze własne – zgodnie ze zweryfikowanym sprawozdaniem finansowym – przekraczają równowartość 1.000.000 euro wg kursu na koniec roku obrachunkowego, może podjąć uchwałę o rozpoczęciu procesu przekształcania się w bank. Zarząd kasy informuje Komisję Nadzoru Finansowego o podjętej uchwale przedstawiając harmonogram procesu przekształcania.

2. Rozpoczęcie procesu przekształcania następuje po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego na wszczęcie procesu przekształcania wydawanego na wniosek zarządu kasy.

Do wniosku załącza się:

- 1) projekt statutu banku, określający:
 1. firmę, która powinna zawierać wyodrębniony wyraz "bank" i odróżniać się od nazw innych banków,
 2. siedzibę, przedmiot działania i zakres działalności banku,
 3. określenie czynności bankowych, do których wykonywania bank ma być upoważniony, oraz dane o przedmiocie i zakresie zamierzonej działalności,

4. dane dotyczące osób przewidzianych do objęcia w banku stanowisk członków zarządu, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji członków zarządu, którym w ramach podziału kompetencji podlegać będzie zarządzanie ryzykiem i komórka audytu wewnętrznego.
5. zasady podejmowania decyzji,
6. podstawową strukturę organizacyjną banku,
7. zasady składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych,
8. tryb wydawania regulacji wewnętrznych,
9. tryb podejmowania decyzji o zaciąganiu zobowiązań lub rozporządzaniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5 % funduszy własnych,
10. zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
11. fundusze własne oraz zasady gospodarki finansowej.

2) program działalności i plan finansowy banku na okres co najmniej trzyletni,

3) oświadczenia jednego z banków zrzeszających o gotowości podpisania z przekształconą kasą umowy zrzeszenia, o której mowa w art. 16 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. z 2000 r. Nr 119, poz. 1252 ze zmianami).

Rozpoczęcie działalności następuje po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

3. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia zgody na rozpoczęcie działalności bankowej, jeżeli kasa podlegająca obowiązkowi przekształcenia:

- 1) nie jest należycie przygotowana organizacyjnie do rozpoczęcia działalności,
- 2) nie dysponuje odpowiednimi warunkami do przechowywania środków pieniężnych i innych wartości, z uwzględnieniem zakresu i rodzaju prowadzonej działalności bankowej,
- 3) nie zostały spełnione wymagania przy tworzeniu banków lub zamierzona działalność banku naruszałaby przepisy prawa, interesy klientów albo nie gwarantowałaby bezpieczeństwa gromadzonych w banku środków lub gdy przepisy prawa obowiązujące w miejscu siedziby lub zamieszkania założyciela lub jego powiązania z innymi podmiotami mogłyby uniemożliwić skuteczne sprawowanie nadzoru nad bankiem,
- 4) nie spełnia innych warunków określonych w decyzji o wydaniu zezwolenia na wszczęcie procesu przekształcania.

Odmawiając Komisja Nadzoru Finansowego może wskazać obszary wymagające poprawy i wyznaczyć termin na dokończenie działań niezbędnych do uzyskania zgody na rozpoczęcie działalności.

Rozdział 2

Członkowie kas, ich prawa i obowiązki

Art. 11.

1. Członkami kasy mogą być osoby fizyczne połączone więzią o charakterze zawodowym lub organizacyjnym, a w szczególności:

- 1) pracownicy zatrudnieni w jednym lub kilku zakładach pracy,
- 2) osoby należące do tej samej organizacji społecznej lub zawodowej.

2. Członkami kasy mogą być także – działające wśród członków, o których mowa w ust. 1 – organizacje pozarządowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 ze zmianami), jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych posiadające osobowość prawną, spółdzielnie, związki zawodowe oraz wspólnoty mieszkaniowe.

Art. 12.

Ustanie więzi, o której mowa w art. 11, stanowi przyczynę wykreślenia członka. Osoby, których więź ustała, mogą zachować członkostwo w kasie, jeżeli statut tak stanowi.

Art. 13.

1 Członek kasy jest obowiązany wpłacić wkład członkowski do korzystania przez spółdzielnię.

2 Statut może przewidywać sposób i wielkość oprocentowania wkładu.

3 Kwoty wyliczone na podstawie ust. 2 zalicza się na poczet wkładu.

4. Wkład członkowski nie może być wypłacony przed ustaniem członkostwa.

Art. 14.

Każdy członek kasy obowiązany jest posiadać co najmniej jeden zadeklarowany i wpłacony udział. Minimalną wysokość udziału członkowskiego określa statut.

Art. 15.

1. Kasa jest obowiązana wypłacić po śmierci członka z jego wkładu członkowskiego i oszczędności:
 - 1) koszty pogrzebu członka w takim zakresie, w jakim pogrzeb ten odpowiada zwyczajom przyjętym w środowisku zmarłego - osobie, która przedłoży rachunki stwierdzające wysokość poniesionych przez nią wydatków,
 - 2) kwotę nie przekraczającą ogółem sumy przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w okresie 5 lat kalendarzowych poprzedzających wypłatę - jeżeli członek pisemnie wskazał kasie osoby, na których rzecz wypłata ma nastąpić; osobami wskazanymi przez członka mogą być jego małżonek, zstępni, rodzice, dziadkowie i rodzeństwo,
 - 3) kwotę równą wpłatom na rachunki, dokonanych przez organ rentowy z tytułu świadczeń z ubezpieczeń i zabezpieczeń społecznych, które nie przysługiwały za okres po śmierci posiadacza rachunków, wskazaną we wniosku organu rentowego skierowanym do kasy, wraz z podaniem numerów rachunków, na które dokonano wpłat.
2. Sumy określone w ust. 1 nie należą do spadku po członku.
3. Kasa jest zwolniona od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa w ust. 1 pkt 3, jeżeli przed otrzymaniem wniosku organu rentowego dokonała z tych rachunków wypłat innym uprawnionym osobom, które to wypłaty nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub części, oraz w ciągu 30 dni od otrzymania wniosku poinformuje o tym organ rentowy, wraz ze wskazaniem osób, które pobrały wypłaty.
4. Kasa nie odpowiada za szkody wynikające z wykonania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3. Odpowiedzialność w tym zakresie ponosi organ rentowy, który wystąpił z wnioskiem.

Rozdział 3

Organy Kas

Art. 16.

1. Członkami rady nadzorczej i zarządu mogą być wyłącznie osoby, które nie były prawomocnie skazane za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub przestępstwo karnoskarbowe, z uwzględnieniem art. 19 ust. 2.
2. W radzie nadzorczej i w zebraniu przedstawicieli kasy udział pracowników kasy, będących jej członkami, nie może przekroczyć 1/3 składu rady nadzorczej lub zebrania przedstawicieli.
3. Kasa informuje Komisję Nadzoru Finansowego o składzie rady nadzorczej oraz o zmianie jej składu niezwłocznie po jej powołaniu lub po dokonaniu zmiany jej składu, przekazując jednocześnie informację o spełnianiu przez członków rady wymogów, o których mowa w ust. 1.
4. Członkowie zarządu kasy powinni posiadać kwalifikacje niezbędne do kierowania działalnością kasy oraz dawać rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania kasą.
5. Komisja Nadzoru Finansowego może określić w drodze uchwały minimalne wymogi kwalifikacyjne dla członków zarządów kas.

Art. 17.

1. Członkowie organów kasy wykonują swoje funkcje nieodpłatnie. Przysługuje im jedynie zwrot prawidłowo udokumentowanych faktycznie poniesionych wydatków związanych z prowadzeniem spraw kasy.
2. Statut kasy może przewidywać wynagrodzenie dla członków zarządu na podstawie stosunku pracy lub innego odrębnego stosunku prawnego pozostającego w związku z pełnioną funkcją.

Art. 18.

W skład zarządu wchodzi od 3 do 5 członków kasy powoływanych i odwoływanych przez radę nadzorczą.

Art. 19.

1. Powołanie prezesa zarządu kasy następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje rada nadzorcza.
2. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wyrażenia zgody na powołanie osoby, o której mowa w ust. 1, jeżeli:
 - 1) była ona prawomocnie skazana za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe, z wyłączeniem przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego,
 - 2) spowodowała udokumentowane straty w miejscu pracy albo w związku z pełnieniem funkcji członka organu osoby prawnej,
 - 3) został wobec niej orzeczony zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji reprezentanta lub pełnomocnika przedsiębiorcy, członka rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej w spółce akcyjnej, spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub w spółdzielni,
 - 4) nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 15 ust. 4.

3. Komisja Nadzoru Finansowego może odmówić wyrażenia zgody na powołanie osoby, o której mowa w ust. 1, jeżeli:

- 1) jest prowadzone przeciwko niej postępowanie karne lub postępowanie w sprawie o przestępstwo skarbowe,
 - 2) była ona prawomocnie skazana za przestępstwo inne niż określone w ust. 2 pkt 1.
4. Jeżeli statut kasy przewiduje kadencyjność zarządu, a powołanie dotyczy kolejnej kadencji tej samej osoby, nie stosuje się w stosunku do niej przepisu ust. 1, o ile nie zachodzą w stosunku do niej przesłanki określone w ust. 2 i 3.
5. Decyzja, o której mowa w ust. 1, może określać termin, do którego powinno nastąpić powołanie osoby, o której mowa w ust. 1. W przypadku niepowołania osoby, której dotyczy decyzja, we wskazanym terminie, decyzja wygasa. Przepisu art. 162 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

Art. 20.

1. W kasie działa w charakterze opiniodawczym komisja kredytowa.
2. Członkowie komisji kredytowej nie mogą być członkami rady nadzorczej lub zarządu.

Art. 21.

Do zadań komisji kredytowej należy w szczególności przedstawianie zarządowi:

- 1) opinii w sprawie wniosków o udzielenie pożyczek i kredytów,
- 2) propozycji w przedmiocie wyboru zabezpieczenia pożyczek i kredytów,
- 3) propozycji warunków, na jakich można udzielić pożyczek i kredytów,
- 4) projektów wniosków w sprawie przedłużenia terminu spłaty pożyczek i kredytów oraz przymusowego ściągnięcia nie spłaconych w terminie pożyczek i kredytów.

Rozdział 4

Gospodarka finansowa kas

Art. 22.

1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego kasy są obowiązane posiadać fundusze własne, dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności.
2. Funduszami własnymi kasy są:
 - 1) fundusz udziałowy - powstający z wpłat udziałów członkowskich,
 - 2) fundusz zasobowy - powstający z wpłat przez członków wpisowego oraz nadwyżki bilansowej,
 - 3) inne pozycje bilansowe kasy, określone przez Komisję Nadzoru Finansowego, w tym środki otrzymane z funduszu stabilizacyjnego.
 - 4) pozycje pomniejszające fundusze własne, które stanowią:
 - a) strata z lat ubiegłych
 - b) strata w trakcie zatwierdzania
 - c) strata bieżącego okresu
 - d) inne pomniejszenia funduszy własnych kasy określone przez Komisję Nadzoru Finansowego.
3. Komisja Nadzoru Bankowego może zaliczyć do funduszy kas określoną część dodatkowej odpowiedzialności członków, nie więcej niż 50 % kwoty, o której mowa w art. 24 ust. 3,
4. Kasa jest obowiązana utrzymać współczynnik wypłacalności na poziomie co najmniej 5%.
5. Komisja Nadzoru Finansowego określi w drodze uchwały sposób i szczegółowe zasady obliczania współczynnika wypłacalności kasy.

Art. 23.

Kasa tworzy fundusz oszczędnościowo-pożyczkowy będący w dyspozycji kasy, powstający z wkładów członkowskich, o których mowa w art. 13 oraz gromadzonych przez członków oszczędności.

Art. 24.

1. Nadwyżka bilansowa zostaje przeznaczona na zwiększenie funduszu zasobowego lub uzupełnienie udziałów uprzednio przeznaczonych na pokrycie straty bilansowej.
2. Straty bilansowe kas pokrywane są z funduszu zasobowego, a w części przekraczającej fundusz zasobowy - z funduszu udziałowego.
3. Odpowiedzialność udziałowców za straty powstałe w kasie, może zostać podniesiona w statucie kasy do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów.

Art. 25.

Kasa może potrącić z wkładu członkowskiego i oszczędności wymagalną kwotę pożyczki, kredytu albo ich rat.

Art. 26.

Oszczędności członka kasy złożone w kasie, niezależnie od ilości dowodów na złożone oszczędności, zapisuje się na imiennym rachunku członka kasy i są one wolne od zajęcia na podstawie tytułu wykonawczego sądowego i administracyjnego do wysokości równej trzykrotnemu przeciętnemu miesięcznemu wynagrodzeniu w gospodarce narodowej, ogłaszanemu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 27.

1. Umowa pożyczki lub kredytu, niezależnie od wartości pożyczki lub kredytu, powinna być sporządzona w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

2. Podstawę wpisu w księdze wieczystej hipoteki zabezpieczającej kredyt lub pożyczkę udzieloną przez kasę stanowi oświadczenie właściciela nieruchomości złożone w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym.

Art. 28.

1. Łączna kwota pożyczek i kredytów udzielonych jednemu członkowi kasy oraz zobowiązań tego członka wynikających z udzielonych poręczeń, nie może przekraczać 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego, o którym mowa w art. 23, z zastrzeżeniem ust. 2 i art. 32.

2. W przypadku pożyczek i kredytów udzielanych na cele związane z działalnością gospodarczą łączna kwota takich pożyczek i kredytów udzielonych jednemu członkowi oraz udzielonych mu zobowiązań pozabilansowych nie może przekraczać 15% funduszy własnych kasy.

Art. 29.

1. Kasa może udzielać pożyczek i kredytów członkom rady nadzorczej, zarządu i komisji kredytowej, jeżeli:

- 1) pożyczka lub kredyt nie są udzielane na warunkach bardziej korzystnych niż określone dla innych członków,
- 2) kwota pożyczek i kredytów udzielanych łącznie tym osobom nie przekracza 20% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego, o którym mowa w art. 23.

2. Udzielenie kredytu lub pożyczki członkowi zarządu wymaga uchwały rady nadzorczej. O udzieleniu kredytu lub pożyczki członkowi rady nadzorczej lub komisji kredytowej decyduje zarząd, informując o podjętej uchwale radę nadzorczą.

Art. 30.

Łączna kwota pożyczek i kredytów udzielonych wszystkim członkom na cele związane z działalnością gospodarczą nie może przekraczać 150% funduszy własnych kasy.

Art. 31.

Członkowie rady nadzorczej, zarządu i komisji kredytowej nie mogą poręczać pożyczek i kredytów.

Art. 32.

Członek kasy nie może być jednocześnie poręczycielem więcej niż dwóch pożyczek lub kredytów łącznie.

Art. 33.

W razie ustania członkostwa roszczenie o zwrot pożyczki lub kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa. Zarząd może postanowić inaczej w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Art. 34.

1. Zasady udzielania pożyczek oraz ich spłaty określa statut kasy.

2. Do umów kredytowych zawieranych przez kasy stosuje się odpowiednio przepisy art. 69, 70, 74 - 78 prawa bankowego.

3. Do umów o kredyt konsumencki zawieranych przez kasy stosuje się przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1081 ze zmianami).

Art. 35.

1. Środki pieniężne, które nie są wykorzystywane na pożyczki i kredyty dla członków kasy, mogą być inwestowane z zachowaniem najwyższej staranności:

- 1) w obligacje i inne papiery wartościowe emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski,
- 2) jako lokaty, wkłady lub udziały w Kasie Krajowej,

- 3) jako lokaty w bankach,
 - 4) w jednostki uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego, o których mowa w art. 178 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 146, poz. 1546 ze zmianami).
2. Łączna kwota lokat w jednym banku, wartość wkładu, udziału, jednostek uczestnictwa lub nabytego papieru wartościowego jednego rodzaju nie może przekraczać 8 % aktywów kasy. Ograniczenia tego nie stosuje się do papierów wartościowych, o których mowa w ust. 1 pkt 1.
 3. Łączna wartość zakupionych przez kasę środków trwałych nie może przekroczyć 100% funduszy własnych kasy. Jednakże w pierwszych trzech latach działalności kasy łączna wartość zakupionych przez kasę środków trwałych nie może przekroczyć 5 % wysokości aktywów na dzień zakupu.

Art. 36.

1. Kasa ma obowiązek utrzymywać rezerwę płynną w wysokości nie mniejszej niż 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego.
2. Rezerwę płynną stanowią środki pieniężne zgromadzone w kasie w formie gotówki lub w innych formach ustalonych przez Komisję Nadzoru Finansowego na umotywowany wniosek Kasy Krajowej.

Art. 37.

Komisja Nadzoru Finansowego w przypadku szczególnego zagrożenia płynności kasy lub stwierdzenia nieprawidłowości w jej działaniu może, na umotywowany wniosek Kasy Krajowej, podwyższyć limit rezerwy płynnej.

Art. 38.

1. Kasy są obowiązane realizować wpłaty dokonywane gotówką oraz polecenia przelewu dotyczące należności, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 1997 r. Nr 137, poz. 926 ze zmianami) oraz rozporządzenia nr 2913/92/EWG z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz. Urz. WE L 302 z 19.10.1992), ostatnio zmienionego aktem dotyczącym warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 236 z 23.9.2003), w terminie 5 dni roboczych od dnia przyjęcia gotówki lub obciążenia rachunku członka kasy.
2. W razie niedotrzymania terminu, o którym mowa w ust. 1, kasa obowiązana jest do zapłacenia na rzecz Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego odsetek w wysokości przewidzianej dla odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych.
3. Do odpowiedzialności kas z tytułu niedopełnienia obowiązku określonego w ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy ustawy - Ordynacja podatkowa o odpowiedzialności podatkowej inkasenta.

Rozdział 5

Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa

Art. 39.

1. Kasa Krajowa jest spółdzielnią osób prawnych, do której w zakresie nie uregulowanym ustawą stosuje się przepisy ustawy - Prawo spółdzielcze.
2. Kasy zrzeszają się w Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej. Członkami Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej są wyłącznie kasy.

Art. 40.

Celem działalności Kasy Krajowej jest zapewnienie stabilności finansowej kas, a w szczególności udzielanie kasom wsparcia finansowego ze środków funduszu stabilizacyjnego, oraz sprawowanie kontroli nad kasami dla zapewnienia bezpieczeństwa zgromadzonych w nich oszczędności oraz zgodności działalności kas z przepisami prawa.

Art. 41.

Kasa Krajowa nie może prowadzić działalności innej, niż działalność określona w niniejszej ustawie.

Art. 42.

1. Kasa Krajowa obowiązana jest prowadzić działalność na rzecz swoich członków. W ramach spoczywających na niej obowiązków Kasa Krajowa w szczególności:
 - 1) reprezentuje interesy kas przed organami administracji państwowej i organami samorządu terytorialnego,

- 2) wyraża opinie o projektach aktów prawnych dotyczących kas,
- 3) zapewnia doradztwo prawne, organizacyjne i finansowe,
- 4) organizuje szkolenia i prowadzi działalność wydawniczą związaną z działalnością kas,
- 5) opracowuje standardy świadczenia usług i prowadzenia dokumentacji przez kasy,
- 6) przyjmuje lokaty,
- 7) udziela pożyczek i kredytów kasom,
- 8) pośredniczy w przeprowadzaniu rozliczeń, o których mowa w art. 3 ust. 1, jeżeli kasa nie wybierze innego sposobu ich przeprowadzania.

2. Kasa Krajowa przeprowadza lustrację zrzeszonych kas zgodnie z przepisami ustawy - Prawo spółdzielcze. Przepisy tej ustawy o związkach rewizyjnych dotyczące lustracji stosuje się odpowiednio do Kasy Krajowej.

Art. 43.

1. Członek Kasy Krajowej jest obowiązany wnieść wpisowe oraz wpłacić zadeklarowane udziały.
2. Wysokość wpisowego, wysokość jednego udziału oraz minimalną liczbę udziałów, którą jest obowiązany zadeklarować członek Kasy Krajowej, określa statut Kasy Krajowej.

Art. 44.

1. Kasy zrzeszone w Kasie Krajowej są obowiązane do wnoszenia do Kasy Krajowej rocznej składki z funduszu, o którym mowa w art. 23.
2. Składka, o której mowa w ust. 1, jest przeznaczona na pokrycie kosztów działalności Kasy Krajowej oraz nadzoru sprawowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego.
3. Składka, o której mowa w ust. 1, jest wnoszona w wysokości nie większej niż 0,02% aktywów kasy wykazywanych według stanu na 31 grudnia roku poprzedzającego.
4. Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, wysokość składki, terminy uiszczania, sposób obliczania składki oraz podział składki pomiędzy Kasę Krajową a Komisję Nadzoru Finansowego, uwzględniając konieczność skutecznego sprawowania nadzoru oraz prawidłową realizację zadań Kasy Krajowej.

Art. 45.

Organami Kasy Krajowej są:

- 1) walne zgromadzenie,
- 2) rada nadzorcza,
- 3) zarząd,
- 4) komisja funduszu stabilizacyjnego.

Art. 46.

1. Walne zgromadzenie jest najwyższym organem Kasy Krajowej.
2. Każdemu członkowi Kasy Krajowej przysługuje jeden głos na walnym zgromadzeniu, bez względu na ilość posiadanych udziałów.
3. Na walnym zgromadzeniu Kasy Krajowej kasa jest reprezentowana przez pełnomocnika wybranego spośród członków rady nadzorczej kasy.

Art. 47.

1. Rada nadzorcza wybierana spośród pełnomocników reprezentujących kasy na walnym zgromadzeniu Kasy Krajowej sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością Kasy Krajowej.
2. Do członków rady nadzorczej Kasy Krajowej przepisy art. 16 ust 1 stosuje się odpowiednio.
3. Kasa Krajowa informuje Komisję Nadzoru Finansowego o składzie rady nadzorczej oraz o zmianie jej składu niezwłocznie po jej powołaniu lub po dokonaniu zmiany jej składu.

Art. 48.

Zarząd kieruje działalnością Kasy Krajowej oraz reprezentuje ją na zewnątrz.

Art. 49.

1. Zarząd składa się z 3 do 5 osób powoływanych przez radę nadzorczą za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje rada nadzorcza Kasy Krajowej.
2. Członkowie zarządu jak też osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Kasie Krajowej, nie mogą pełnić żadnych funkcji w innych podmiotach.
3. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wyrażenia zgody na powołanie członka zarządu Kasy Krajowej, jeżeli:
 - 1) był on prawomocnie skazany za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe,
 - 2) spowodował udokumentowane straty w miejscu pracy albo w związku z pełnieniem funkcji członka organu osoby prawnej,

- 3) został wobec niego orzeczony zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji reprezentanta lub pełnomocnika przedsiębiorcy, członka rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej w spółce akcyjnej, spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub w spółdzielni,
 - 4) nie daje rękojmi ostrożnego i stabilnego zarządzania Kasą Krajową,
 - 5) nie posiada wykształcenia i doświadczenia zawodowego niezbędnego do kierowania instytucją finansową.
4. Komisja Nadzoru Finansowego może odmówić wyrażenia zgody na powołanie członka zarządu Kasy Krajowej, jeżeli:
- 1) jest prowadzone przeciwko niemu postępowanie karne lub postępowanie w sprawie o przestępstwo skarbowe,
 - 2) był on prawomocnie skazany za przestępstwo inne niż określone w ust. 3 pkt 1.
5. Jeżeli statut Kasy Krajowej przewiduje kadencyjność zarządu, a powołanie członka zarządu dotyczy kolejnej kadencji tej samej osoby, nie stosuje się w stosunku do tej osoby przepisu ust. 1, o ile nie zachodzą w stosunku do niej przesłanki określone w ust. 3 i 4.
6. Decyzja, o której mowa w ust. 1, może określać termin, do którego powinno nastąpić powołanie członka zarządu Kasy Krajowej. W przypadku niepowołania osoby, której dotyczy decyzja, we wskazanym terminie, decyzja wygasa. Przepisu art. 162 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

Art. 50.

1. Organem opiniodawczym jest komisja funduszu stabilizacyjnego.
2. Komisja funduszu stabilizacyjnego składa się z 7 członków: przewodniczącego, wiceprzewodniczącego, sekretarza i pozostałych członków, powoływanych i odwoływanych przez radę nadzorczą na wniosek zarządu.
3. Członkami komisji funduszu stabilizacyjnego mogą być osoby, które nie były prawomocnie skazane za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub przestępstwo skarbowe.
4. Do zadań komisji funduszu stabilizacyjnego należy w szczególności:
 - 1) opiniowanie wniosków o kredyty stabilizacyjne oraz o udzielanie innej pomocy, w tym bezzwrotnej,
 - 2) opiniowanie rodzaju i wysokości zabezpieczeń udzielanych kredytów stabilizacyjnych,
 - 3) opiniowanie wniosków w sprawie prolongaty spłaty kredytów stabilizacyjnych.

Art. 51.

1. Statut Kasy Krajowej, oprócz spraw określonych w art. 5 § 1 ustawy - Prawo spółdzielcze, powinien określać w szczególności:
 - 1) zasady funkcjonowania kontroli wewnętrznej,
 - 2) fundusze oraz zasady gospodarki finansowej.
2. Zmiana statutu Kasy Krajowej wymaga zatwierdzenia Komisji Nadzoru Finansowego.
3. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia zatwierdzenia zmiany statutu Kasy Krajowej, jeżeli zmiana ta mogłaby prowadzić do naruszenia przepisów prawa, bezpieczeństwa środków gromadzonych w kasach lub bezpieczeństwa lokat kas gromadzonych przez Kasę Krajową.

Art. 52.

1. Funduszami własnymi Kasy Krajowej są:
 - 1) fundusz udziałowy - powstający z wpłat udziałów członkowskich,
 - 2) fundusz zasobowy - powstający z wpłat przez członków wpisowego.
2. Szczegółowe zasady gospodarowania funduszami, o których mowa w ust. 1, określa statut Kasy Krajowej.

Art. 53.

1. Dla realizacji celów, o których mowa w art. 40. kasy wnoszą na wyodrębniony Kasie Krajowej fundusz stabilizacyjny środki w wysokości co najmniej 1% i nie więcej niż 3% ich aktywów.
2. Statut Kasy Krajowej określa szczegółowe zasady tworzenia funduszu stabilizacyjnego i jego przeznaczenie.
3. Wolne środki pieniężne funduszu stabilizacyjnego mogą być inwestowane wyłącznie w obligacje i inne papiery wartościowe emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, a także w jednostki uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego.
4. Ze środków funduszu stabilizacyjnego nie mogą być pokrywane straty bilansowe Kasy Krajowej.

Art. 54.

1. Środki finansowe Kasy Krajowej mogą być inwestowane z zachowaniem najwyższej staranności: w papiery wartościowe, lokaty w instytucjach finansowych oraz jednostki uczestnictwa w funduszach

inwestycyjnych,

2. Do wartości inwestycji, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio art. 35 ust. 2.

Art. 55.

1. Kasa Krajowa prowadzi działalność niezarobkową.
2. Nadwyżka bilansowa Kasy Krajowej powiększa fundusz stabilizacyjny.

Art. 56.

W razie ustania członkostwa w Kasie Krajowej wkłady wniesione przez kasę na fundusz stabilizacyjny, o których mowa w art. 53 ust. 2, podlegają zwrotowi z zachowaniem następujących zasad:

- 1) zwrot następuje z wolnych środków funduszu stabilizacyjnego proporcjonalnie do wysokości wkładów wniesionych przez poszczególnych członków,
- 2) kwota wolnych środków funduszu stabilizacyjnego jest ustalana na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok, w którym były członek wystąpił z żądaniem zwrotu,
- 3) kwota podlegająca zwrotowi płatna jest jednorazowo w ciągu 30 dni licząc od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego Kasy Krajowej za rok, w którym zgłoszono żądanie zwrotu.

Art. 57.

W razie połączenia kasy z inną kasą będącą członkiem Kasy Krajowej wkłady członkowskie kasy przejmowanej stają się wkładami członkowskimi kasy przejmującej.

Rozdział 6

Nadzór nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową

Art. 58.

Działalność kas i Kasy Krajowej podlega nadzorowi sprawowanemu przez Komisję Nadzoru Finansowego w zakresie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie i w ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 ze zmianami).

Art. 59.

1. Celem nadzoru nad kasami jest zapewnienie:
 - 1) stabilności finansowej kas,
 - 2) prawidłowości prowadzonej przez kasy działalności finansowej,
 - 3) bezpieczeństwa środków pieniężnych gromadzonych w kasach,
 - 4) zgodności działalności kas z przepisami niniejszej ustawy.
2. Celem nadzoru nad Kasą Krajową jest zapewnienie:
 - 1) stabilności finansowej Kasy Krajowej,
 - 2) prawidłowości wykorzystania funduszu stabilizacyjnego,
 - 3) zgodności działalności Kasy Krajowej z przepisami niniejszej ustawy.

Art. 60.

Komisja Nadzoru Finansowego po zaopiniowaniu przez Kasę Krajową:

- 1) określa wzór wniosku, o którym mowa w art. 6 ust. 2,
- 2) może ustalać wiążące kasy normy dopuszczalnego ryzyka w ich działalności,
- 3) może wydawać rekomendacje dotyczące dobrych praktyk ostrożnego i stabilnego zarządzania kasami.

Art. 61.

1. Kasa Krajowa sprawuje kontrolę kas w zakresie zgodności ich działalności z przepisami prawa oraz prawidłowości prowadzonej gospodarki finansowej.
2. Kasa Krajowa działając przez upoważnione przez nią osoby, zwane dalej kontrolerami, jest uprawniona do:
 - 1) wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie jest prowadzona działalność kasy, w takich dniach i godzinach, w jakich jest lub powinna być prowadzona ta działalność,
 - 2) żądania pisemnych lub ustnych informacji i wyjaśnień oraz okazania dokumentów lub innych nośników informacji, jak również udostępnienia danych związanych z działalnością kasy, a organy kasy i jej pracownicy obowiązani są do udzielania żądanych wyjaśnień i wszelkiej pomocy.
3. Kasa Krajowa przeprowadza czynności kontrolne zgodnie z zasadami i metodyką opracowaną przez jej Radę Nadzorczą.

Art. 62.

1. Czynności kontrolne podejmowane w kasach oraz w Kasie Krajowej przez pracowników Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (zwanymi dalej inspektorami) są wykonywane po okazaniu upoważnienia wydanego przez Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego oraz legitymacji służbowej.

2. Komisja Nadzoru Finansowego oraz osoby wykonujące czynności nadzoru nie ponoszą odpowiedzialności za szkodę wynikłą ze zgodnego z przepisami ustaw działania lub zaniechania, które pozostaje w związku ze sprawowanym przez Komisję Nadzoru Finansowego nadzorem nad działalnością kas.

3. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych w uzgodnieniu z Komisją Nadzoru Finansowego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb wykonywania czynności kontrolnych w kasach i w Kasie Krajowej, uwzględniając konieczność skutecznego sprawowania nadzoru oraz prawidłową realizację zadań Kasy Krajowej.

Art. 63.

1. Czynności kontrolne, o których mowa w art. 61 i art. 62 wykonywane są w zespole co najmniej dwuosobowym (zwanym dalej zespołem inspekcyjnym).

2. Zespół inspekcyjny powinien kontrolować dokumenty źródłowe w pomieszczeniach kasy.

Art. 64.

Czynności podejmowane przez Kasę Krajową w ramach kontroli działalności kas polegają w szczególności na:

- 1) analizie bilansu kas,
- 2) badaniu realizacji obowiązku utrzymywania płynności płatniczej przez kasy,
- 3) badaniu zgodności udzielanych kredytów i pożyczek przez kasy z przepisami art. 27-30 i art. 34,
- 4) badaniu zabezpieczenia i terminowości spłaty kredytów i pożyczek kas,
- 5) badaniu stosowanego oprocentowania kredytów i pożyczek oraz złożonych oszczędności i lokat w kasach,
- 6) badaniu sytuacji finansowej kas.

Art. 65.

Czynności podejmowane przez Komisję Nadzoru Finansowego w ramach nadzoru nad działalnością kas polegają w szczególności na:

- 1) analizie bilansu kas,
- 2) badaniu realizacji obowiązku utrzymywania płynności płatniczej przez kasy,
- 3) badaniu zgodności udzielanych kredytów i pożyczek przez kasy z przepisami art. 27-30 i art. 34,
- 4) badaniu zabezpieczenia i terminowości spłaty kredytów i pożyczek kas,
- 5) badaniu sytuacji finansowej kas,
- 6) badaniu jakości aktywów i zobowiązań pozabilansowych,
- 7) ocenie poziomu kapitałów.

Art. 66.

1. Czynności podejmowane w ramach nadzoru nad działalnością Kasy Krajowej polegają w szczególności na:

- 1) badaniu sposobu wykorzystania środków funduszu stabilizacyjnego
- 2) badaniu zasad, metod i standardów realizacji celu, o którym mowa w art. 40,
- 3) badaniu zgodności prowadzonej działalności z przepisami niniejszej ustawy.

2. Komisja Nadzoru Finansowego ma prawo kontroli metodyk i zasad wykonywania przez Krajową Kasę czynności kontrolnych w kasach z punktu widzenia ich efektywności i adekwatności.

3. Komisja Nadzoru Finansowego może zalecić Kasie Krajowej dokonanie zmian w metodykach i zasadach określających sposób i zakres przeprowadzania kontroli w kasach.

Art. 67.

1. Na żądanie inspektora wykonującego czynności kontrolne kasa oraz Kasa Krajowa są obowiązane sporządzić kopie dokumentów i nośników informacji oraz opartych na tych dokumentach opracowań, zestawień i obliczeń.

2. Na żądanie inspektora wykonującego czynności kontrolne każdy pracownik kasy i Kasy Krajowej obowiązany jest udzielić wyjaśnień ustnych lub pisemnych z zakresu objętego kontrolą w wyznaczonym terminie.

3. Kontrole są przeprowadzane po uprzednim pisemnym zawiadomieniu kasy o terminie i czasie planowanej kontroli, składzie zespołu kontrolującego oraz zakresie informacji niezbędnej do przygotowania przez jednostkę.
4. Z przeprowadzonej kontroli sporządzany jest protokół.
5. Protokół sporządza się w terminie 30 dni roboczych od dnia zakończenia kontroli i przeznaczają dla:
 - 1) zarządu jednostki kontrolowanej,
 - 2) rady nadzorczej,
 - 3) Komisji Nadzoru Finansowego.
6. Protokół podpisują kierujący kontrolą oraz dwaj członkowie zarządu kontrolowanej jednostki.
7. Termin na podpisanie protokołu wynosi 14 dni roboczych, licząc od dnia przedłożenia do podpisu.
8. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości Komisja Nadzoru Finansowego przedstawia jednostce kontrolowanej zalecenia pokontrolne.
9. Zalecenia pokontrolne są przekazywane jednostce kontrolowanej nie później niż w terminie 30 dni roboczych od daty doręczenia Komisji Nadzoru Finansowego podpisanego protokołu.
10. W uzasadnionych przypadkach termin, o którym mowa w ust.7, może być przedłużony do 2 miesięcy.

Art. 68.

1. Kasa Krajowa po stwierdzeniu w toku czynności kontrolnych istotnych nieprawidłowości przedstawia kasie zalecenia w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w wyznaczonym terminie, powiadamiając o tym jednocześnie Komisję Nadzoru Finansowego.
2. W przypadku nieusunięcia w wyznaczonym terminie uchybień, o których mowa w ust. 1, Kasa Krajowa zawiadamia o tym Komisję Nadzoru Finansowego. Komisja Nadzoru Finansowego z własnej inicjatywy lub na uzasadniony wniosek Kasy Krajowej może po uprzednim upomnieniu na piśmie zastosować środki nadzorcze, o których mowa w art. 69 ust. 2.

Art. 69.

1. Komisja Nadzoru Finansowego w ramach nadzoru może wezwać kasę do usunięcia w wyznaczonym terminie stwierdzonych uchybień oraz nakazać jej podjęcie środków koniecznych do osiągnięcia i przestrzegania norm, o których mowa w niniejszej ustawie.
2. W przypadku stwierdzenia, że kasa nie usunęła w wyznaczonym terminie stwierdzonych uchybień, a także gdy działalność kasy wykonywana jest z rażącym naruszeniem przepisów prawa lub statutu albo stwarza zagrożenie dla interesów członków kasy, Komisja Nadzoru Finansowego z własnej inicjatywy lub na uzasadniony wniosek Kasy Krajowej po uprzednim upomnieniu na piśmie, może:
 - 1) wystąpić do właściwego organu kasy o odwołanie jej członków zarządu, bezpośrednio odpowiedzialnych za stwierdzone uchybienia,
 - 2) zawiesić w czynnościach poszczególnych członków zarządu kasy, o których mowa w pkt 1, do czasu rozpatrzenia wniosku o ich odwołanie; zawieszenie w czynnościach polega na wyłączeniu z podejmowania decyzji przez kasę w zakresie jej praw i obowiązków majątkowych,
 - 3) nakazać kasie zaprzestania prowadzenia określonej działalności
 - 4) zalecić kasie podjęcie środków koniecznych do przywrócenia płynności płatniczej lub przestrzegania norm, o których mowa w niniejszej ustawie,
 - 5) zalecić kasie zwiększenie funduszy własnych,
 - 6) zalecić kasie zaniechanie określonych form reklamy,
 - 7) zalecić kasie ograniczenie zakresu działalności.
3. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego o zaprzestaniu prowadzenia określonej działalności kasy może zawierać warunki i terminy.
4. Komisja Nadzoru Finansowego może także zawiesić w czynnościach członka zarządu w przypadku:
 - 1) przedstawienia mu zarzutów w postępowaniu karnym lub w postępowaniu w sprawie o przestępstwo skarbowe,
 - 2) spowodowania znaczących strat majątkowych kasy.

Postanowienia ust. 2 pkt 2 stosuje się odpowiednio.

5. Członek zarządu informuje Komisję Nadzoru Finansowego o postawieniu mu zarzutów w postępowaniu karnym lub w postępowaniu w sprawie o przestępstwo skarbowe w terminie 30 dni od daty postawienia zarzutów.
6. Komisja Nadzoru Finansowego odwołuje członka zarządu kasy w przypadku prawomocnego skazania go za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe, z wyłączeniem przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego oraz w przypadku niedopełnienia przez niego obowiązku, o którym mowa w ust. 5, chyba że postawione zarzuty dotyczą przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego.

Art. 70.

1. W razie niewykonywania wezwań, o których mowa w art. 69 ust. 1, odmowy udzielenia wyjaśnień i informacji, o których mowa w art. 73, Komisja Nadzoru Finansowego z własnej inicjatywy lub na uzasadniony wniosek Kasy Krajowej może nakładać na członków zarządu kasy kary pieniężne do wysokości

sześciokrotnego minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2002 r. Nr 200, poz. 1679 ze zmianami), ustalonego na dany rok na podstawie odrębnych przepisów w dniu nałożenia kary.

2. Kara nie może być nałożona, jeżeli od uzyskania przez Komisję Nadzoru Finansowego wiadomości o czynie określonym w ust. 1 upłynęło więcej niż 6 miesięcy albo od popełnienia tego czynu upłynęło więcej niż 2 lata.

3. Wymierzenie kary pieniężnej nie stanowi przeszkody do zastosowania innych środków przewidzianych w niniejszej ustawie.

4. Kwoty wyegzekwowane z tytułu kar pieniężnych powiększają fundusz stabilizacyjny prowadzony przez Kasę Krajową.

5. Kara, o której mowa w ust. 1, podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 71.

1. W przypadku powstania groźby zaprzestania spłacania długów przez kasę lub gdy jej działalność wykazuje rażące lub uporczywe naruszanie przepisów prawa, lub jeżeli zarząd nie przekaże programu postępowania naprawczego zgodnie z art. 74 albo gdy realizacja tego programu okaże się nieskuteczna, Komisja Nadzoru Finansowego z własnej inicjatywy lub na uzasadniony wniosek Kasy Krajowej może podjąć decyzję o ustanowieniu zarządcy komisarycznego. Ustanowienie zarządcy komisarycznego nie wpływa na organizację i sposób działania kasy, za wyjątkiem zmian przewidzianych niniejszą ustawą.

2. Ustanowienie zarządcy komisarycznego może trwać nie dłużej niż 6 miesięcy.

3. Z dniem ustanowienia zarządcy komisarycznego członkowie zarządu kasy zostają odwołani z mocy prawa, a udzielone wcześniej prokury i pełnomocnictwa wygasają. Kompetencje innych organów kasy ulegają zawieszeniu. Na zarządcę komisarycznego przechodzi prawo podejmowania decyzji we wszystkich sprawach kasy, za wyjątkiem wprowadzania zmian w statucie kasy.

4. Zarządca komisaryczny wykonuje również zadania określone w decyzji Komisji Nadzoru Finansowego o ustanowieniu zarządcy komisarycznego.

5. Zarządca komisaryczny opracowuje i uzgadnia z Komisją Nadzoru Finansowego program postępowania naprawczego, kieruje jego realizacją oraz informuje Komisję Nadzoru Finansowego, Kasę Krajową i radę nadzorczą kasy o wynikach jego realizacji.

6. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, rada nadzorcza kasy może wnieść skargę do sądu administracyjnego w terminie 7 dni od daty doręczenia decyzji. Wniesienie skargi nie wstrzymuje wykonania decyzji. Przepisu art. 127 § 3 kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

7. Koszty związane z wykonywaniem funkcji zarządcy komisarycznego pokrywane są z funduszu stabilizacyjnego prowadzonego przez Kasę Krajową. Wynagrodzenie zarządcy komisarycznego ustala Komisja Nadzoru Finansowego, z tym że nie może ono być wyższe niż wynagrodzenie prezesa zarządu kasy, w której ustanowiono zarządcę komisarycznego.

Art. 72.

Jeżeli ze sprawozdania finansowego sporządzonego przez zarząd kasy lub zarządcę komisarycznego wynika, że majątek kasy nie wystarcza na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego, a wierzyciele nie wyrażą zgody na ich pokrycie, sąd na wniosek wierzycieli lub Kasy Krajowej wydaje postanowienie o wykreśleniu kasy z rejestru, zawiadamiając o tym wierzycieli i Kasę Krajową. W takim przypadku nie przeprowadza się postępowania upadłościowego.

Art. 73.

Kasy są obowiązane:

- 1) zawiadomić Kasę Krajową i Komisję Nadzoru Finansowego o podjęciu lub zaprzestaniu działalności,
- 2) niezwłocznie zawiadomić Komisję Nadzoru Finansowego i Kasę Krajową o środkach, jakie zostaną podjęte w celu usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych w ramach kontroli oraz nadzoru.

Art. 74.

1. W razie powstania w kasie straty bilansowej albo groźby jej nastąpienia albo powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności, zarząd kasy niezwłocznie zawiadamia o tym Komisję Nadzoru Finansowego oraz przedstawia jej program postępowania naprawczego, pozytywnie zaopiniowany przez Kasę Krajową, zapewniając jego realizację.

2. Komisja Nadzoru Finansowego może wyznaczyć kasie termin na opracowanie programu postępowania naprawczego, o którym mowa w ust. 1, oraz zlecić jego uzupełnienie lub ponowne opracowanie.

3. W razie zaniechania działań określonych w ust. 1, Komisja Nadzoru Finansowego może zobowiązać kasę do wszczęcia postępowania naprawczego.

Art. 75.

1. Komisja Nadzoru Finansowego może na uzasadniony wniosek Kasy Krajowej w kasie, która otrzymuje środki z funduszu stabilizacyjnego, na wniosek Kasy Krajowej, ustanowić kuratora nadzorującego wykonanie programu postępowania naprawczego.
2. Kuratorowi przysługuje prawo uczestniczenia w posiedzeniach organów kasy oraz prawo do uzyskiwania wszelkich informacji niezbędnych do wykonywania jego funkcji.
3. Kuratorowi przysługuje prawo wniesienia sprzeciwu wobec uchwał i decyzji zarządu i rady nadzorczej kasy. Oświadczenie o zamiarze wniesienia sprzeciwu zgłoszone na posiedzeniu rady nadzorczej lub zarządu wstrzymuje wykonanie uchwały lub decyzji.
4. Sprzeciw, o którym mowa w ust. 3, kurator wnosi do właściwego sądu gospodarczego w terminie 14 dni od daty powzięcia uchwały lub decyzji zarządu lub rady nadzorczej.
5. W przypadku braku wniesienia sprzeciwu do sądu w terminie, o którym mowa w ust. 4, lub w przypadku oświadczenia kuratora, że nie będzie zgłaszał sprzeciwu, uchwała lub decyzja, o której mowa w ust. 3, może zostać wykonana.
6. Kurator może zaskarżyć do sądu uchwałę walnego zgromadzenia kasy. Przepis art. 42 ustawy - Prawo spółdzielcze stosuje się.
7. Od decyzji o ustanowieniu kuratora kasa może wnieść skargę do sądu administracyjnego w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji. Wniesienie skargi nie wstrzymuje wykonania decyzji. Przepisu art. 127 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.
8. Kurator składa Komisji Nadzoru Finansowego kwartalne sprawozdania ze swojej działalności zawierające ocenę realizacji przez kasę programu naprawczego.
9. Koszty związane z wykonywaniem funkcji kuratora pokrywane są z funduszu stabilizacyjnego prowadzonego przez Kasę Krajową. Wynagrodzenie kuratora ustala Komisja Nadzoru Finansowego, z tym że nie może ono być wyższe niż wynagrodzenie prezesa zarządu kasy, w której ustanowiono kuratora.
10. Komisja Nadzoru Finansowego odwołuje kuratora nadzorującego wykonywanie programu naprawczego po zrealizowaniu tego programu przez kasę, w przypadku jego rezygnacji, niewłaściwego wykonywania funkcji lub też innych względów uniemożliwiających kuratorowi należyte wykonywanie tej funkcji.

Art. 76.

1. Komisja Nadzoru Finansowego może żądać informacji od Kasy Krajowej oraz wyjaśnień od członków organów Kasy Krajowej niezbędnych do badania realizacji przez Kasę Krajową celów określonych w niniejszej ustawie.
2. Komisja Nadzoru Finansowego może wezwać Kasę Krajową do usunięcia w wyznaczonym terminie uchybień stwierdzonych w jej działalności.
3. W razie niewykonywania obowiązków określonych w ust. 1 i 2 Komisja Nadzoru Finansowego może nakładać na członków zarządu Kasy Krajowej kary pieniężne do wysokości trzykrotnego miesięcznego wynagrodzenia brutto danego członka zarządu, wyliczonego na podstawie wynagrodzenia za ostatnie trzy miesiące przed nałożeniem kary. Art. 70 ust. 2, 3, 4 i 5 stosuje się.

Art. 77.

1. W razie stwierdzenia, że Kasa Krajowa nie realizuje zaleceń Komisji Nadzoru Finansowego lub działalność Kasy Krajowej jest wykonywana z naruszeniem prawa albo stwarza zagrożenie dla interesów kas, Komisja Nadzoru Finansowego, po uprzednim upomnieniu na piśmie może:
 - 1) wystąpić do właściwego organu Kasy Krajowej o odwołanie prezesa, wiceprezesa lub innego członka zarządu Kasy Krajowej bezpośrednio odpowiedzialnego za stwierdzone nieprawidłowości,
 - 2) zawiesić w czynnościach członków zarządu Kasy Krajowej, o których mowa w pkt 1, do czasu podjęcia uchwały w sprawie wniosku o ich odwołanie przez radę nadzorczą na najbliższym posiedzeniu; zawieszenie w czynnościach polega na wyłączeniu z podejmowania decyzji za Kasę Krajową w zakresie jej praw i obowiązków majątkowych.
 2. Komisja Nadzoru Finansowego może także zawiesić w czynnościach członka zarządu Kasy Krajowej w przypadku:
 - 1) przedstawienia mu zarzutów w postępowaniu karnym lub karnym skarbowym,
 - 2) spowodowania znacznych strat majątkowych Kasy Krajowej.
- Postanowienia ust. 1 pkt 2 stosuje się odpowiednio.
3. Do członków zarządu Kasy Krajowej stosuje się przepis art. 69 ust. 4, 5 i 6.

Art. 78.

1. Kasy obowiązane są przekazywać do Komisji Nadzoru Finansowego zbadane sprawozdanie finansowe wraz z opinią i raportem biegłego rewidenta oraz z odpisem uchwały bądź postanowienia organu zatwierdzającego o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego.
2. Kasa Krajowa obowiązana jest przekazywać do Komisji Nadzoru Finansowego:

- 1) zbadane sprawozdanie finansowe wraz z opinią i raportem biegłego rewidenta oraz z odpisem uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego;
 - 2) sprawozdanie z prowadzonej działalności, w tym w szczególności nie rzadziej niż raz na kwartał sprawozdanie z przeprowadzonych w kasach czynnościach kontrolnych oraz sprawozdanie z wykorzystania środków funduszu stabilizacyjnego.
3. Minister właściwy dla instytucji finansowych w drodze rozporządzenia, ustala zakres, terminy i tryb przekazywania informacji sprawozdawczych przez Kasę Krajową i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe do Komisji Nadzoru Finansowego.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 79.

W ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zmianami) wprowadza się następujące zmiany:

12. w art. 2 ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) jednostek organizacyjnych działających na podstawie Prawa bankowego, Prawa o publicznym obrocie papierami wartościowymi, przepisów o funduszach inwestycyjnych, przepisów o działalności ubezpieczeniowej, przepisów o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych lub przepisów o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, bez względu na wielkość przychodów,”
13. w art. 50 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Przepisów ust. 2 nie stosuje się do banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i zakładów ubezpieczeń.”;
14. w art. 64 w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
„1a) spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.”
15. w art. 65 ust. 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:
„5a) stwierdzenie stosowania się przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową do obowiązujących zasad w zakresie ostrożności, określonych w odrębnych przepisach, oraz stwierdzenie prawidłowości ustalenia współczynnika wypłacalności,”;
16. w art. 81 ust. 2 pkt 8 otrzymuje brzmienie:
„8) po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego:
a) szczególne zasady rachunkowości banków, w tym zakres informacji wykazywanych w informacji dodatkowej sprawozdania finansowego,
b) szczególne zasady rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w tym zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym,
c) zasady tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków,
d) skreśla się pkt 10;”
17. w art. 83 ust. 2 pkt 7 otrzymuje brzmienie:
„7) po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego – dla spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.”

Art. 80.

W ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 ze zmianami) wprowadza się następujące zmiany :

18. w art. 1 w ust. 2 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:
„7) nadzór nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową, sprawowany zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 1, poz. 2, z późn. zm.)”;
19. art. 2 otrzymuje brzmienie:
„Art. 2. Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku, przez realizację celów określonych, w

szczegółności w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych, ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, ustawie z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych, ustawie z dnia 15 kwietnia 2005 r. o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego oraz ustawie z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.”;

20. w art. 12 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, nie może dotyczyć także określonych w przepisach o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych rozstrzygnięć co do istoty sprawy w zakresie:

- 1) powoływania prezesa lub członka zarządu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej,
- 2) zatwierdzenia prezesa lub członka zarządu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej;
- 3) podwyższenia limitu rezerwy płynnej,
- 4) ustanowienia i odwołania kuratora,
- 5) decyzji o ustanowieniu zarządcy komisarycznego;
- 6) zmiany statutu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej
- 7) zatwierdzenia statutu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej;”

Art. 81.

1. W terminie 9 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy kasy:

- 1) wystąpią do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskami o zatwierdzenie swoich statutów dostosowanych do przepisów ustawy,
- 2) wystąpią do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskami o zatwierdzenie prezesów zarządów.

2. W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy Kasa Krajowa:

- 1) wystąpi do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskiem o zatwierdzenie swojego statutu dostosowanego do przepisów ustawy,
- 2) wystąpi do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskami o zatwierdzenie członków zarządu.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1) przepisu art. 7 ust. 2 nie stosuje się. Do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia statutu kasy art. 7 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

4. Do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia prezesa zarządu kasy art. 19 ust. 1-3 stosuje się odpowiednio.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 1) przepisu art. 51 ust. 2 nie stosuje się. Do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia statutu Kasy Krajowej art. 51 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

6. Do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia członków zarządu art. 49 ust. 1 zdanie 2, ust. 2 i ust. 3 stosuje się odpowiednio.

W przypadku niezłożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2) lub ust. 2 pkt 2) w przewidzianych terminach lub odmowy zatwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego osoby, której wniosek taki dotyczy, mandat związany z pełnioną przez tę osobę funkcją wygasa.

Art. 82.

Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe obowiązane są w ciągu 3 miesięcy do przeprowadzenia audytu zewnętrznego i przekazania jego wyników do Komisji Nadzoru Finansowego, Kasy Krajowej, Ministra Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Komitetu Stabilności Finansowej oraz Krajowej Radzie Spółdzielczej.

Art. 83.

Przepisy art. 50 ust. 4 i art. 64 ust. 1 pkt 1a ustawy zmienianej w art. 79, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, mają zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdań finansowych za rok obrotowy rozpoczynający się w 2009 r.

Art. 84.

1. W latach 2009-2010 ze środków funduszu stabilizacyjnego, o którym mowa w art. 34 ustawy z dniar. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z), mogą być finansowane wydatki na pokrycie roszczeń członków spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych z tytułu zgromadzonych w kasach środków pieniężnych - w przypadku ogłoszenia upadłości takiej kasy lub prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości ze względu na to, że majątek tej kasy nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku ogłoszenia upadłości spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej posiadającej dobrowolny system ubezpieczania środków pieniężnych członków lub ogłoszenia upadłości takiej kasy ze

względu na to, że jej majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania, roszczenia członków kasy zaspokajane są w pierwszej kolejności w ramach tego systemu.

3. W latach 2009-2010 w przypadku wyczerpania środków funduszu stabilizacyjnego, o którym mowa w art. 34 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, i wystąpieniu zagrożenia stabilności systemu spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, Prezes Narodowego Banku Polski może udzielić Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej kredytu krótkoterminowego, na uzupełnienie środków tego funduszu, w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1 oraz art. 34 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, pod warunkiem ustanowienia odpowiedniego zabezpieczenia.

Art. 85.

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2 ze zmianami) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w ust. 1 pkt 5 i 6 otrzymują brzmienie:

- „5) regulowanie płynności banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz ich refinansowanie;
- 6) kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego oraz systemu spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych;”;

2) w art. 17 w ust. 4 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) ocena funkcjonowania systemu bankowego oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych;”

3) w art. 21 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) opiniuje projekty aktów normatywnych dotyczących działalności banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo - kredytowych i mających znaczenie dla systemu finansowego.”;

4) w art. 42:

a) ust. 1-3 otrzymują brzmienie:

„Art. 42. 1. NBP może udzielać bankom lub spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym kredytu refinansowego w złotych w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych.

2. NBP przy udzielaniu kredytu refinansowego kieruje się zdolnością banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej do spłaty tego kredytu wraz z odsetkami w umownych terminach spłaty, z zastrzeżeniem, o którym mowa w ust. 3.

3. NBP może udzielić kredytu refinansowego także bankowi lub spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej dla realizacji programu postępowania naprawczego banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej.”

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Jeżeli sytuacja finansowa banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej korzystającego z kredytu refinansowego ulega pogorszeniu w stopniu zagrażającym terminowej spłacie kredytu, albo bank ten lub ta spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa nie przestrzega istotnych postanowień umowy kredytowej, NBP może wypowiedzieć tę umowę i zażądać wcześniejszej spłaty kredytu, w całości lub w części, w terminie krótszym niż określony w tej umowie.”

Art. 86.

Traci moc ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 1, poz. 2 ze zmianami).

Art. 87

Ustawa wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe stały się w Polsce istotnym elementem systemu finansowego. Dzisiaj mają ok. 1 900 tys. członków oraz aktywa przewyższające 8 mld złotych. Wzrostowi aktywów oraz zakresu działalności kas nie towarzyszyły zmiany w przepisach zmierzające do systemowego uregulowania zagadnień związanych z nadzorem nad działalnością finansową kas, relacji pomiędzy kasami i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo – Kredytową, brak ustalenia współczynników bezpieczeństwa i wprowadzenia jasnych zasad polityki kredytowo – lokacyjnej. W rezultacie:

- nadzór nad bezpieczeństwem środków zgromadzonych w kasach pozostał nadzorem koleżeńskim, sprawowanym przez Kasę Krajową, przy oczywistym konflikcie interesów (spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe są udziałowcami instytucji nadzorującej);
- szereg kwestii dotyczących zobowiązań cywilnoprawnych SKOKów regulowany jest nawet nie na poziomie statutu KK, lecz w uchwałach Zarządu KK;

Projekt ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych zawiera szereg zmian merytorycznych, zmierzających do:

- wprowadzenia publicznego nadzoru państwowego nad środkami zgromadzonymi w SKOKach, poprzez przesunięcie kompetencji nadzorczych, szczegółowych decyzji dotyczących limitów ryzyka oraz polityki inwestycyjnej a także uprawnień kompetencyjnych do decydowania o kryteriach kwalifikacyjnych członków niektórych organów kas i Kasy Krajowej z Kasy Krajowej do Komisji Nadzoru Finansowego;
- pozostawienia Kasy Krajowej w roli instytucji zreszającej kasy i kontrolującej działalność kas pod kątem zgodności z ustawą i zaleceniami nadzorczymi Komisji Nadzoru Finansowego;
- rozszerzenia katalogu definiującego członków kas o grupę dotychczas nie występującą a mianowicie działające wśród członków, organizacje pozarządowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 ze zmianami), jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych posiadające osobowość prawną, spółdzielnie, związki zawodowe oraz wspólnoty mieszkaniowe.
- wprowadzenia możliwości przekształcenia się kasy w bank spółdzielczy w przypadku osiągnięcia odpowiedniej wysokości kapitałów;
- wprowadzenia przymusowego przekształcenia się w bank lub dokonania podziału kasy na mniejsze w przypadku osiągnięcia kapitałów własnych na poziomie przekraczającym 10 mln euro;
- pozostawienia Kasy Krajowej w roli instytucji zabezpieczającej płynność finansową kas;
- umożliwienia kasom posiadania faktycznego wpływu na decyzje Kasy Krajowej poprzez przyjęcie zasady głosowania na Walnym Zgromadzeniu Kasy Krajowej „jedna kasa – jeden głos” .

- uzależnienia wyboru osób kierujących kasami od spełnienia jednolitych kryteriów określonych przez nadzór finansowy oraz ograniczenie uczestnictwa w zebraniu przedstawicieli oraz radzie nadzorczej kas pracowników kas, będących jednocześnie jej członkami do 1/3 składu tych gremiów.
- wzmocnienia roli nadzoru właścicielskiego poprzez ograniczenie możliwości wyboru przez kasę pełnomocnika na Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej tylko do członków rady nadzorczej kasy.

Szczegółowy opis proponowanych zapisów.

W rozdziale 1 ustawa określa zasady tworzenia kas, cele działalności, zasady umożliwiające przekształcenie się w bank spółdzielczy lub podział kasy na mniejsze.

Art. 1 projektu określa przedmiot ustawy. Określa zasady tworzenia, organizacji i działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

Art. 2 projektu określa kasę jako rodzaj spółdzielni, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz. U. Z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zmianami).

Art. 3 projektu określa cele działalności kas. Nadal zostaje pozostawiona zasada że kasy działają wyłącznie na rzecz swoich członków, udzielają im pożyczek i kredytów, mogą przeprowadzać na ich zlecenie rozliczenia finansowe oraz mogą pośredniczyć przy zawieraniu umów ubezpieczenia.

Art. 4 projektu określa zasady używania nazwy spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa.

Art. 5 projektu ustala umowę jako zasadę współpracy kasy utworzonej w zakładzie pracy z pracodawcą.

Art. 6 projektu ustala zasadę o wymaganiu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego na utworzenie nowej kasy. Przepis określa rodzaj zezwolenia niezbędnego do utworzenia kasy oraz procedurę i warunki jego wydania przez Komisję Nadzoru Finansowego. Przepis ten również precyzuje zasady odmowy udzielenia takiego zezwolenia przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Art. 7 projektu określa zasady tworzenia i zmiany statutu kasy. Wprowadza się wymóg zatwierdzania statutu kasy jak i jego zmian przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Art. 8 projektu określa uprawnienia Komisji Nadzoru Finansowego w odniesieniu do wnioskodawców w trakcie procesu wydawania zezwolenia.

Art. 9 projektu wprowadza próg wysokości funduszy własnych kasy w kwocie przekraczającej 10 mln. euro. Po przekroczeniu, tego progu kasa jest zobowiązana do przekształcenia się w bank bądź podział kasy na mniejsze. Tak duża skala prowadzonej działalności wykracza poza ideę przyświecającą działalności kas oszczędnościowo-kredytowych oraz stanowi znaczący wzrost ryzyka dla innych kas działających w systemie. Proponuje się dwa możliwe rozwiązania. Płynne

przekształcenie się w bank spółdzielczy, określając szczegóły procesu przekształcenia poprzez ustalenie zasad tworzenia statutu banku oraz warunki uzyskania zgody KNF na rozpoczęcie działalności bankowej bądź podział kasy na kilka mniejszych.

Art. 10 projektu wprowadza próg wysokości funduszy własnych kasy w kwocie przekraczającej 1 mln. euro. Po przekroczeniu, tego progu kasa otrzymuje możliwość przekształcenia się w bank spółdzielczy. Jest to duża skala prowadzonej działalności, która w sposób bardziej efektywny i bezpieczny dla członków może być prowadzona w formie banku spółdzielczego. W tym przypadku również ideę przyświecającą działalności kas oszczędnościowo kredytowych jest w dużej mierze zachwiana. Przepisy art. 10 ukazują ścieżkę zmiany formy organizacyjnej kasy, jeżeli jej członkowie podejmą taką decyzję oraz warunki jakie muszą być spełnione aby otrzymać zgodę Komisji Nadzoru Finansowego na rozpoczęcie działalności bankowej.

W Rozdziale 2 omówione są zasady członkostwa w kasach, zasady opłacania wkładów członkowskich oraz ich zwrotu.

Art. 11 precyzuje kto może być członkiem kasy. Ustala się, że mogą to być osoby fizyczne połączone więzią o charakterze zawodowym lub organizacyjnym. Projekt proponuje zwiększenie tego katalogu o grupę dotychczas nie występującą a mianowicie działające wśród członków, organizacje pozarządowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 ze zmianami), jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych posiadające osobowość prawną, spółdzielnie, związki zawodowe oraz wspólnoty mieszkaniowe.

Art. 12 projektu mówi o ustaniu więzi łączącej członka z kasą oraz o ustaniu członkostwa.

Art. 13 projektu ustala obowiązek wpłaty wkładu członkowskiego. Zabrania się również wypłaty wkładu przed ustaniem członkostwa w kasie.

Art. 14 projektu ustala obowiązek członka kasy do posiadania przynajmniej jednego opłaconego udziału.

Art. 15 projektu określa postępowanie kasy z wkładem i oszczędnościami członka, którego członkostwo wygasło w wyniku śmierci. Ustala się sumy które nie należą do spadku po członku. Mogą być wypłacone na koszty pogrzebu członka. Mogą być wypłacone jeżeli członek pisemnie wskazał kasie osoby, na których rzecz wypłata ma nastąpić; (osobami wskazanymi przez członka mogą być jego małżonek, zstępni, rodzice, dziadkowie i rodzeństwo) w kwocie nie przekraczającej ogółem sumy przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w okresie 5 lat kalendarzowych poprzedzających wypłatę,

W Rozdziale 3 omówione są zasady uczestnictwa członków w organach kas, ich zadania oraz warunki jakie muszą spełniać osoby obejmujące te funkcje.

Art. 16 projektu ustawy ustala iż członkami rady nadzorczej i zarządu mogą być wyłącznie osoby, które nie były prawomocnie skazane za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub przestępstwo karnoskarbowe, z uwzględnieniem art. 19 ust. 2.

Ustalony jest również maksymalny próg dopuszczający udział w radzie nadzorczej i w zebraniu przedstawicieli kasy pracowników kasy, będących jej członkami. Udział ten nie może przekroczyć 1/3 składu rady nadzorczej lub zebrania przedstawicieli.

Wprowadza się również obowiązek informowania Komisji Nadzoru Finansowego o składzie rady nadzorczej oraz o wszystkich zmianach.

Wprowadza się również możliwość dla Komisji Nadzoru Finansowego określenia minimalnych wymogów kwalifikacyjnych dla członków zarządów kas.

Art. 17 projektu ustala zasady wynagradzania członków organów oraz zarządu kasy. Jako zasadę wprowadza się wykonywanie tych funkcji nieodpłatnie. Jednocześnie pozostawia się możliwość zapisania w statucie kasy możliwości wynagradzania członków zarządu kasy.

Art. 18 projektu ustala liczebność oraz sposób powoływania i odwoływania zarządu kasy. Wskazanie rady nadzorczej jako jedyne organu powołującego i odwołującego zarząd ułatwi relacje z nadzorem finansowym w przypadku konieczności stosowania środków nadzorczych wobec zarządu kasy.

Art. 19 projektu ustala sposób powoływania i odwoływania prezesa zarządu kasy. Projekt uzależnia powołanie prezesa zarządu kasy przez radę nadzorczą od zgody Komisji Nadzoru Finansowego. Określa również warunki, kiedy Komisja Nadzoru Finansowego może odmówić powołania zaproponowanej przez radę nadzorczą osoby.

Art. 20 projektu ustanawia obowiązek działania w kasie opiniodawczej komisji kredytowej oraz ustala warunki wykluczenia z członkostwa w komisji kredytowej.

Art. 21 projektu określa szczególne obowiązki komisji kredytowej.

W Rozdziale 4 omawiane są zasady tworzenia funduszy własnych kas, zadań Komisji Nadzoru Finansowego w ustalaniu wielkości funduszy własnych. Ustala się również minimalny współczynnik wypłacalności dla kas. Omawiane są również zasady tworzenia funduszy oszczędnościowo – pożyczkowych oraz o zasadach przeznaczania nadwyżki bilansowej oraz ewentualnego pokrywania strat. Ustala się również górne granice do jakich mogą być udzielone pożyczki jednemu członkowi kasy oraz członkom organów kasy. Ustala się również górną granicę kwot udzielanych przez kasę pożyczek i kredytów na działalność gospodarczą. Ważnym problemem zapisanym w projekcie jest

również ustalenie możliwości lokowania wolnych środków pozostających w dyspozycji kasy w poszczególne instrumenty rynku finansowego.

Art. 22 projektu ustala obowiązek posiadania przez kasy funduszy własnych oraz określa ich precyzyjną definicję. Określa także zadania Komisji Nadzoru Finansowego dot. możliwości powiększania lub pomniejszania funduszy własnych. W projekcie przyjmuje się również minimalny poziom współczynnika wypłacalności kasy na poziomie 5%.

Art. 23 projektu reguluje powstawanie funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego, który powstaje z wkładów członkowskich oraz gromadzonych przez członków kasy oszczędności.

Art. 24 projektu określa przeznaczenie nadwyżki bilansowej kasy, sposób pokrycia straty bilansowej oraz maksymalną odpowiedzialność udziałowców za starty powstałe w kasie. Zapis ten powoduje brak możliwości wypłacania dywidendy członkom kasy. Cały zysk powiększa fundusze własne.

Art. 25 projektu ustawy ustanawia możliwość potrącenia z wkładu członkowskiego i oszczędności wymagalnej kwoty pożyczki, kredytu albo ich rat.

Art. 26 projektu ustala maksymalną wysokość oszczędności członka kasy wolnych od zajęcia na podstawie tytułu wykonawczego sądowego i administracyjnego do wysokości równej trzykrotnemu przeciętnemu miesięcznemu wynagrodzeniu w gospodarce narodowej, ogłaszanemu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 27 projektu określa jako zasadę pisemną formę sporządzenia umowy udzielania kredytu lub pożyczki oraz ustala warunek dokonania wpisu w księdze wieczystej hipoteki zabezpieczającej kredyt lub pożyczkę w oparciu o oświadczenie właściciela nieruchomości złożone w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym.

Art. 28 projektu określa maksymalną wysokość pożyczek i kredytów udzielonych jednemu członkowi kasy oraz zobowiązań tego członka wynikających z udzielonych poręczeń. Ustalona została górna granica na poziomie 10% funduszu oszczędnościowo – pożyczkowego, a w przypadku pożyczek i kredytów udzielanych na cele związane z prowadzoną przez członka działalnością gospodarczą górna granica została ustalona na poziomie 15% funduszy własnych kasy.

Art. 29 projektu warunki udzielenia przez kasę pożyczki lub kredytu członkowi rady nadzorczej, zarządu lub komisji kredytowej. Ustala się łączny limit 20% funduszu oszczędnościowo – pożyczkowego, który nie może być przekroczony przez udzielone pożyczki i kredyty wszystkim członkom rady nadzorczej, zarządu i komisji kredytowej łącznie. Ustala się także wymóg podjęcia decyzji o przyznaniu pożyczki bądź kredytu wymienionym osobom w formie uchwały ciał statutowych kasy.

Art. 30 projektu ustanawia maksymalną wysokość łącznej kwoty udzielonych pożyczek i kredytów na cele gospodarcze. Wskaźnik 150% funduszy własnych ogranicza wielkość udzielanych pożyczek i kredytów członkom kas przeznaczonych na finansowanie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej. Takie ustawienie kryteriów ogranicza ryzyko płynące z finansowania tego typu przedsięwzięć.

Art. 31 projektu zabrania członkom rady nadzorczej, zarządu i komisji kredytowej poręczania pożyczek i kredytów.

Art. 32 ustala na dwa łączną maksymalną ilość poręczeń udzielonych przez członka kasy. Nie mówi się tu o wielkości kwot tylko o ilości ekspozycji ograniczając ją do dwóch.

Art. 33 projektu ustanawia wymagalność roszczeń o zwrot pożyczki lub kredytu na dzień ustania członkostwa w kasie. Pozostawia się jednak zarządowi możliwość zmiany tego terminu w wyjątkowych wypadkach.

Art. 34 projektu określa przepisy stosowane przez kasy przy udzielaniu pożyczek (statut kasy), umowach kredytowych (przepisy art. 69, 70, 74 - 78 prawa bankowego) umowach o kredyt konsumencki (przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim).

Art. 35 projektu określa zasady inwestowania środków pieniężnych, które nie są wykorzystywane na pożyczki i kredyty dla członków kasy. Kasy otrzymują możliwość lokowania swoich nadwyżek również w bankach. Zrywa się z zasadą obligującą kasy do składania lokat tylko w Kasie Krajowej. Ustala łączną kwotę lokat w jednym banku, wartość wkładu, udziału, jednostek uczestnictwa lub nabytego papieru wartościowego jednego rodzaju na nie więcej niż 8% aktywów kasy (z wyjątkiem inwestycji w obligacje i inne papiery wartościowe emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski). Ustala również, że łączna wartość zakupionych przez kasę środków trwałych nie może przekroczyć 100% funduszy własnych kasy. Jednakże w pierwszych trzech latach działalności kasy łączna wartość zakupionych przez kasę środków trwałych nie może przekroczyć 5% wysokości aktywów na dzień zakupu. Zapis pozwalający kasom w pierwszych trzech latach działalności na odnoszenie wartości środków trwałych do wysokości aktywów a nie funduszy własnych umożliwi tworzenie nowych kas, które po umocnieniu się kapitałowym będą musiały spełnić warunek podstawowy tj. w 100% pokryć majątek trwały funduszami własnymi.

Art. 36 projektu ustawy określa wysokość rezerwy płynnej, którą kasy muszą utrzymywać na poziomie nie mniejszym niż 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego. Środki stanowiące rezerwę płynną są utrzymywane w formach ustalanych przez KNF na wniosek Kasy Krajowej. Utrzymywanie rezerwy płynnej ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa systemu spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych.

Art. 37 projektu ustawy umożliwia Komisji Nadzoru Finansowego na wniosek Kasy Krajowej podwyższenie limitu rezerwy płynnej w przypadku szczególnego zagrożenia płynności kasy.

Art. 38 projektu ustanawia obowiązek realizowania przez kasy wpłat dokonanych poleceniem przelewu lub gotówką w terminie 5 dni roboczych od dnia przyjęcia gotówki lub obciążenia rachunku członka kasy. Określa także konsekwencje niedotrzymania tego obowiązku.

W Rozdziale 5 zawarte są zasady funkcjonowania Kasy Krajowej, jej celów działania, zakresu działalności. W rozdziale tym uregulowane są również kwestie związane z zasadami wyboru organów Kasy Krajowej, ich składem oraz zadaniami jakie wykonują. Znajdują się tu również zapisy dotyczące kwalifikowania funduszy własnych Kasy Krajowej oraz funduszy jakimi Kasa Krajowa zarządza.

Art. 39 projektu ustala status prawny oraz zasady członkostwa w Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej. Zapis tego art. ogranicza członkostwo w Kasie Krajowej wyłącznie do kas.

Art. 40 projektu określa cele funkcjonowania Kasy Krajowej. Najważniejszymi celami są: zapewnienie stabilności finansowej kas, a w szczególności udzielanie kasom wsparcia finansowego ze środków funduszu stabilizacyjnego, sprawowanie kontroli nad kasami oraz zgodności działalności kas z przepisami prawa.

Art. 41 projektu ogranicza działalność Kasy Krajowej tylko do form zapisanych w ustawie.

Art. 42 projektu określa obowiązki Kasy Krajowej. Kasa Krajowa reprezentuje interesy kas przed organami administracji państwowej i organami samorządu terytorialnego, wyraża opinie o projektach aktów prawnych dotyczących kas, zapewnia doradztwo prawne, organizacyjne i finansowe, organizuje szkolenia i prowadzi działalność wydawniczą związaną z działalnością kas, opracowuje standardy świadczenia usług i prowadzenia dokumentacji przez kasy. Kasa Krajowa także przyjmuje lokaty oraz udziela pożyczek i kredytów kasom, a także pośredniczy w przeprowadzaniu rozliczeń, jeżeli kasa nie wybierze innego sposobu ich przeprowadzania. Kasa Krajowa przeprowadza także lustrację w kasach.

Art. 43 określa obowiązek wniesienia wpisowego oraz opłacenia zadeklarowanych udziałów. Przepis ten ustala także, że wysokość wpisowego, wysokość jednego udziału oraz minimalną liczbę udziałów, którą jest obowiązany zadeklarować członek Kasy Krajowej, określa statut Kasy Krajowej.

Art. 44 projektu określa zasady dotyczące wnoszenia przez kasy składki rocznej w wysokości nie wyższej niż 0,02% aktywów kasy. Składka ta jest przeznaczona na pokrycie kosztów działania Kasy Krajowej oraz Komisji Nadzoru Finansowego i pomiędzy te instytucje jest dzielona rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów.

Art. 45 projektu określa organa Kasy Krajowej. Projekt przewiduje następujące organy Kasy Krajowej: walne zgromadzenie, radę nadzorczą, zarząd oraz komisję funduszu stabilizacyjnego.

Art. 46 projektu określa walne zgromadzenia jako najwyższy organ Kasy Krajowej. Przyjmuje się zasadę w głosowaniach polegającą na tym, że każdemu członkowi Kasy Krajowej przysługuje jeden

głos na walnym zgromadzeniu. Drugim ważnym zapisem jest punkt dotyczący reprezentacji kasy na walnym zgromadzeniu Kasy Krajowej. Pełnomocnikiem kasy może być tylko członek rady nadzorczej kasy. Wzmacnia to kontrolę właścicielską w systemie kas jak i w Kasie Krajowej.

Art. 47 projektu ustala sposób wyboru rady nadzorczej Kasy Krajowej oraz nakłada obowiązek poinformowania o jej składzie Komisję Nadzoru Finansowego. Nakłada się również na członków rady nadzorczej ograniczenie. Projekt proponuje aby członkami rady nadzorczej mogły być wyłącznie osoby, które nie były prawomocnie skazane za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub przestępstwo karnoskarbowe.

Art. 48 projektu stwierdza, że zarząd kieruje działalnością Kasy Krajowej oraz reprezentuje ją na zewnątrz.

Art. 49 projektu określa liczebność zarządu (od 3 do 5 członków), sposób jego wyboru przez radę nadzorczą, wymagania wobec członków zarządu. Określa również warunki, w których Komisja Nadzoru Finansowego może odmówić powołania zaproponowanej przez radę nadzorczą osoby na członka zarządu. Projekt przewiduje również zakaz dla członków zarządu jak też i innych osób zajmujących stanowiska kierownicze w Kasie Krajowej, pełnienia jakichkolwiek funkcji w innych podmiotach.

Art. 50 projektu ustanawia jako organ opiniodawczy Komisję Funduszu Stabilizacyjnego, określa jej skład, warunki jego ustalania oraz zadania. Do głównych zadań Komisji należą: opiniowanie wniosków o kredyty stabilizacyjne oraz o udzielanie innej pomocy, w tym bezzwrotnej, opiniowanie rodzaju i wysokości zabezpieczeń udzielanych kredytów stabilizacyjnych, opiniowanie wniosków w sprawie prolongaty spłaty kredytów stabilizacyjnych.

Art. 51 projektu ustala najważniejsze elementy statutu Kasy Krajowej takie jak: zasady funkcjonowania kontroli wewnętrznej oraz zasady gospodarki finansowej, w tym dotyczące funduszy Kasy Krajowej. Określa również uprawnienia Komisji Nadzoru Finansowego w trakcie procesu zatwierdzania i zmian w statucie.

Art. 52 projektu określa fundusze własne Kasy Krajowej. Do funduszy własnych Kasy Krajowej zalicza fundusz udziałowy (powstający z wpłat udziałów członkowskich) oraz fundusz zasobowy (powstający z wpłat przez członków wpisowego).

Art. 53 projektu określa zasady tworzenia, gospodarowania i inwestowania środków funduszu stabilizacyjnego. Określa się minimalne i maksymalne wysokości odpisów na fundusz stabilizacyjny. Kasy wnoszą środki w wysokości co najmniej 1% i nie więcej niż 3% ich aktywów. Wolne środki pieniężne funduszu stabilizacyjnego mogą być inwestowane wyłącznie w obligacje i inne papiery wartościowe emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, a także w jednostki uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego.

Art. 54 projektu określa zasady inwestowania środków Kasy Krajowej. Środki finansowe Kasy Krajowej mogą być inwestowane z zachowaniem najwyższej staranności: w papiery wartościowe,

lokaty w instytucjach finansowych oraz jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, łączna kwota lokat w jednym banku, wartość wkładu, udziału, jednostek uczestnictwa lub nabytego papieru wartościowego jednego rodzaju nie może przekraczać 8 % aktywów kasy. Ograniczenia tego nie stosuje się do papierów wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski.

Art. 55 projektu określa działalność Kasy Krajowej jako niezarobkową, natomiast nadwyżkę finansową ustala jako środki powiększające fundusz stabilizacyjny.

Art. 56 projektu określa zasady zwrotu środków wniesionych na fundusz stabilizacyjny w razie ustania członkostwa kasy w Kasie Krajowej.

Art. 57 projektu ustala, że wkłady członkowskie kasy przejmowanej przez inną kasę, gdy obie są członkami Kasy Krajowej stają się wkładami kasy przejmującej.

W Rozdziale 6 projekt ustawy zawiera przepisy dotyczące nadzoru sprawowanemu przez Komisję Nadzoru Finansowego zarówno nad kasami, jak i nad Kasą Krajową.

Art. 58 określa zasadę (jedną z podstawowych zasad omawianego projektu), zgodnie z którą działalność kas oraz Kasy Krajowej podlega nadzorowi sprawowanemu przez Komisję Nadzoru Finansowego z zakresie i na zasadach wynikających z projektu niniejszej ustawy oraz ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym. W ten sposób działalność kas i kasy Krajowej zostanie objęta nadzorem o charakterze publicznoprawnym w ramach tzw. zintegrowanego nadzoru nad rynkiem finansowym.

Art. 59 określa cele nadzoru – osobno w stosunku do kas i osobno w stosunku do Kasy Krajowej.

Art. 60 przyznaje Komisji Nadzoru Finansowego kompetencje do określenia wzoru wniosku o wydanie zezwolenia na utworzenie kasy (art. 6 ust. 2) oraz – co szczególnie ważne w działalności kas jako instytucji o charakterze parabankowym – kompetencje do ustalania norm dopuszczalnego ryzyka w działalności kas i rekomendacji dotyczących dobrych praktyk ostrożnego i stabilnego zarządzania kasami.

Art. 61 realizując zasadę, że nadzór ma charakter publicznoprawny i sprawowany jest przez Komisję Nadzoru Finansowego, powierza Kasie Krajowej wyłącznie uprawnienia kontrolne w stosunku do kas. Kontrola wykonywana przez Kasę Krajową dotyczy dwóch sfer: zgodności działalności kas z przepisami prawa oraz prawidłowości prowadzonej gospodarki finansowej. Kontrole będą wykonywane przez upoważnione przez Kasę Krajową osoby, tzw. kontrolerów, którym ma przysługiwać prawo wstępu na teren obiektów należących do kas oraz prawo wglądu do dokumentów lub innych nośników informacji oraz żądania informacji i wyjaśnień. Ust. 3 zakłada, że czynności

kontrolne będą przeprowadzane zgodnie z zasadami i metodyką opracowaną przez Radę Nadzorczą Kasy Krajowej.

Art. 62 określa z kolei sposób przeprowadzania kontroli w kasach i Kasie Krajowej przez pracowników Urzędu Komisji Finansów Publicznych, zwanych inspektorami. Szczegółowe zasady i tryb wykonywania czynności kontrolnych inspektorów mają się znaleźć w stosownym rozporządzeniu wydanym przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych.

Art. 63 nakłada obowiązek przeprowadzania czynności kontrolnych, zarówno przez Kasę Krajową, jak i przez pracowników Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w zespołach co najmniej dwuosobowych.

Art. 64 wymienia (w sposób niewyczerpujący), na czym polegają czynności kontrolne podejmowane przez Kasę Krajową.

Art. 65 wymienia (również w sposób przykładowy), na czym polegają czynności podejmowane przez Komisję Nadzoru Finansowego w ramach nadzoru nad działalnością kas.

Art. 66 wymienia (także w sposób przykładowy) czynności podejmowane przez Komisję Nadzoru Finansowego w ramach nadzoru nad działalnością Kasy Krajowej. W szczególności (ust. 2) Komisja ma prawo kontroli metodyk i zasad wykonywania przez Kasę Krajową czynności kontrolnych, jak również może zalecić Kasie Krajowej dokonanie zmian w tych metodykach i zasadach (ust. 3).

Art. 67 określa uprawnienia inspektorów wykonujących czynności kontrolne w kasach i Kasie Krajowej oraz sposób przeprowadzania kontroli (ust. 1, 2 i 3). Z kontroli sporządzany jest protokół (ust. 4), który w razie stwierdzenia nieprawidłowości powinien zawierać zalecenia pokontrolne (ust. 8). Przepis określa ponadto szczegółowe zasady i terminy przekazywania protokołu z kontroli (ust. 5, 6, 7, 9 i 10).

Art. 68 nakłada na Kasę Krajową obowiązek przedstawienia kasie zaleceń w razie stwierdzenia w działalności istotnych nieprawidłowości. W przypadku nieusunięcia uchybień Kasa Krajowa zawiadamia o tym Komisję Nadzoru Finansowego, która może zastosować w stosunku do kasy, po uprzednim upomnieniu, środki nadzorcze przewidziane w art. 69 ust. 2.

Art. 69 wymienia uprawnienia nadzorcze przysługujące w stosunku do kas Komisji Nadzoru Finansowego. Są to: wezwanie do usunięcia uchybień i nakazanie podjęcia środków koniecznych do osiągnięcia i przestrzegania norm (ust. 1), wystąpienie o odwołanie członków zarządu kasy, zawieszenie poszczególnych członków zarządu kasy odpowiedzialnych za stwierdzone uchybienia, nakazanie kasie zaprzestania określonej działalności, zalecenia w zakresie przywrócenia płynności płatniczej i przestrzegania norm, zwiększenia funduszy własnych, zaniechania określonych form reklamy, ograniczenia zakresu działalności (ust. 2). Ust. 5 nakłada na członków zarządu kas istotny obowiązek informowania Komisji o postawieniu mu zarzutów w postępowaniu karnym lub karno-skarbowym. W ust. 6 przewidziano odwołanie członka zarządu przez Komisję Nadzoru Finansowego w przypadku skazania za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe.

Art. 70 przewiduje – w razie niewykonywania wezwań wskazanych w art. 69 lub odmowy udzielenia wyjaśnień – możliwość nakładania na członków zarządu kas kary pieniężnej do 6-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę. Kwoty te są egzekwowane w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji i powiększają one fundusz stabilizacyjny prowadzony przez Kasę Krajową.

Art. 71 podaje przyczyny ustanowienia zarządcy komisarycznego: (1) w razie groźby zaprzestania spłacania długów, (2) gdy działalność kasy wykazuje rażące lub uporczywe naruszanie przepisów prawa, (3) gdy zarząd nie przekaze programu postępowania naprawczego albo gdy realizacja tego programu okaże się nieskuteczna. Zarządca komisaryczny może być ustanowiony na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy. Opracowuje on i uzgadnia z Komisją Nadzoru Finansowego program postępowania naprawczego, a także realizuje zadania określone w decyzji Komisji Nadzoru Finansowego. Z dniem ustanowienia zarządcy komisarycznego przechodzi na niego prawo podejmowania decyzji we wszystkich sprawach kasy, za wyjątkiem wprowadzania zmian w statucie kasy. Członkowie zarządu kasy zostają odwołani z mocy prawa, natomiast kompetencje innych organów kasy ulegają zawieszeniu. Od decyzji o ustanowieniu zarządcy komisarycznego odwołanie może wnieść rada nadzorcza do sądu administracyjnego.

Art. 72 mówi o możliwości wykreślenia kasy z rejestru sądowego bez prowadzenia postępowania upadłościowego, gdy majątek kasy nie wystarcza na pokrycie kosztów tego postępowania.

Art. 73 nakłada na kasy obowiązek zawiadomienia Kasy Krajowej i Komisji nadzoru Finansowego o podjęciu lub zaprzestaniu działalności oraz o środkach podejmowanych w celu usunięcia uchybień stwierdzonych w ramach kontroli lub nadzoru.

Art. 74 w razie powstania w kasie straty bilansowej, groźby jej nastąpienia lub powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności przewiduje po stronie zarządu obowiązek zawiadomienia o tym Komisji Nadzoru Finansowego oraz przedstawienia programu naprawczego.

Art. 75 przyznaje Komisji Nadzoru Finansowego prawo ustanowienia kuratora dla kasy, która otrzymuje środki z funduszu stabilizacyjnego, w celu nadzorowania wykonania programu naprawczego. Kuratorowi przyznano szerokie uprawnienia dotyczące uczestnictwa w posiedzeniach organów kasy, wnoszenia sprzeciwu wobec uchwał i decyzji zarządu i rady nadzorczej czy zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia kasy.

Art. 76 dotyczy uprawnień nadzorczych Komisji Nadzoru Finansowego w stosunku do Kasy Krajowej. Komisja może żądać stosownych informacji oraz wyjaśnień (ust. 1), może wezwać Kasę Krajową do usunięcia stwierdzonych uchybień (ust. 2) i może nakładać na członków zarządu Kasy Krajowej kary pieniężne do wysokości ich trzykrotnego miesięcznego wynagrodzenia.

Art. 77 przewiduje możliwość stosowania przez Komisję nadzoru Finansowego środków nadzorczych w postaci: wystąpienia o odwołanie członków zarządu Kasy Krajowej odpowiedzialnych za uchybienia, a także ich zawieszenia do czasu podjęcia uchwały przez radę nadzorczą w sprawie odwołania

Art. 78 nakłada na kasy i Kasę Krajową obowiązek przekazywania Komisji Nadzoru Finansowego zbadanych sprawozdań finansowych i innych dokumentów.

Rozdział 7 zawiera przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 79 wprowadza zmiany do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości rozciągające zawarte w niej zasady na spółdzielcze kasy oszczędnościowo - kredytowe.

Art. 80 wprowadza stosowne zmiany do ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, mocą których zintegrowany nadzór finansowy zostaje rozciągnięty również na kasy i Kasę Krajową.

Art. 81 zawiera regulacje dotyczące dostosowania się kas i Kasy Krajowej do rozwiązań przyjętych w ustawie. I tak: Kasy mają obowiązek wystąpić do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskami o zatwierdzenie swych statutów i prezesów zarządów w ciągu 9 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, natomiast Kasa Krajowa, jako jednostka sprawująca kontrole nad kasami – w terminie 6 miesięcy. W razie niezłożenia wniosku w przewidzianych terminach bądź odmowy zatwierdzenia prezesa zarządu kasy albo członków zarządu Kasy Krajowej, mandat związany z pełnioną przez te osoby funkcją wygasa.

Art. 82 zobowiązuje kasy do przeprowadzenia w ciągu 3 miesięcy audytu zewnętrznego i przekazania jego wyników w szczególności Komisji nadzoru Finansowego, która na mocy niniejszej ustawy ma objąć bezpośredni nadzór nad kasami.

Art. 83 stanowi, że znowelizowane niniejszą ustawą przepisy ustawy o rachunkowości będą miały zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdań finansowych za rok obrotowy rozpoczynający się w 2009 r.

Art. 84 przewiduje, że w latach 2009-2010 z funduszu stabilizacyjnego mogą być finansowane wydatki na pokrycie roszczeń członków kas w razie ich upadłości lub wykreślenia z rejestru bez prowadzenia postępowania upadłościowego.

Art. 85 zmienia ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, powierzając temu Bankowi zadania związane z utrzymywaniem płynności systemu spółdzielczych kas oszczędnościowo - kredytowych m.in. przez możliwość udzielania kasom kredytu refinansowego.

Art. 86 deroguje obecnie obowiązującą ustawę z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo - kredytowych.

Art. 87 określa, że ustawa wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia jej ogłoszenia.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

Wejście w życie ustawy nie spowoduje skutków dla budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

Przedmiotowy zakres regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 3 kwietnia 2009 r.

BAS-WAL-617/09

Pan Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
na temat zgodności poselskiego projektu ustawy o spółdzielczych kasach
oszczędnościowo-kredytowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Sławomir Neumann) z prawem Unii
Europejskiej

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Monitor Polski z 2009 r., Nr 5, poz. 47) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu

Projekt ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw określa zasady tworzenia, organizacji i działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz zasady sprawowania nadzoru nad kasami i Kasą Krajową. Tekst projektu dzieli się na rozdziały poświęcone kolejno przepisom ogólnym (rozdział 1), członkom kas, ich prawom i obowiązkom (rozdział 2), organom kas (rozdział 3), gospodarce finansowej kas (rozdział 4), Kasie Krajowej (rozdział 5), nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego nad kasami i Kasą Krajową (rozdział 6) oraz przepisom końcowym i przejściowym (rozdział 7). Projekt zmierza do uchylecia ustawy z dnia 14 grudnia 1956 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 1, poz. 2, ze zmianami) i do zmiany ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, ze zmianami), ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. Nr 157, poz. 1119, ze zmianami) oraz ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2, ze zmianami).

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie miesiąca od dnia jej ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Ze względu na przedmiot projektu ustawy należy zwrócić uwagę na:

- Art. 56 ust. 1, art. 58 ust. 1 i art. 105 ust. 4 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Dz. U. z 2004 r. Załącznik nr 2 do nru 90, poz. 864; dalej: TWE);

- Załącznik II do Aktu dotyczącego warunków przystąpienia do Unii Europejskiej (...), Rzeczypospolitej Polskiej, (...) oraz dostosowań w Traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864; dalej: Akt);
- dyrektywę 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (Dz. Urz. UE L 177 z 30.6.2006, str. 1, ze zmianami.; dalej: dyrektywa 2006/48/WE);
- decyzję Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. WE L 189 z 3.7.1998, s. 42; dalej: decyzja 98/415/WE).

3. Analiza projektu pod kątem prawa Unii Europejskiej

a) Projekt zawiera postanowienia, które należy ocenić z punktu widzenia wymogów traktatowej zasady swobody przepływu kapitału. Art. 35 projektu wyznacza ramy inwestowania środków pieniężnych kas, które nie są wykorzystywane na pożyczki i kredyty dla ich członków. Przepis ten określa rodzaje dopuszczalnych inwestycji oraz ich wysokość (np. lokaty w bankach, udziały w Kasie Krajowej). W związku z tym należy wskazać, że, zgodnie z art. 56 ust. 1 TWE, we Wspólnocie Europejskiej zakazane są wszelkie ograniczenia w przepływie kapitału między państwami członkowskimi oraz między państwami członkowskimi a państwami trzecimi. Na zasadzie wyjątku, zgodnie z art. 58 ust. 1 lit. b TWE, państwa członkowskie mogą podejmować jednak wszelkie środki niezbędne do zapobiegania naruszeniom ich ustaw i aktów wykonawczych, m.in. w dziedzinie nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami finansowymi. Biorąc pod uwagę przywołane przepisy, należy ustalić, czy ograniczenia swobody przepływu kapitału, o których mowa w art. 35 projektu, są dopuszczalne w myśl art. 56 ust. 1 w związku z art. 58 ust. 1 lit. b TWE. Na gruncie tych przepisów pojęcie nadzoru ostrożnościowego należy rozumieć jako zapewnienie bezpieczeństwa wkładów gromadzonych przez banki i inne instytucje finansowe (A. Wróbel (red.), *Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską. Komentarz*, Wolters Kluwer 2008, t. 1, s. 1010). O ile środki przewidziane w projekcie służą temu celowi, są one zgodne z art. 56 ust. 1 w związku z art. 58 ust. 1 lit. b TWE. O funkcji przewidywanych ograniczeń może świadczyć zdanie wstępne art. 35 ust. 1 projektu, zgodnie z którym inwestowanie musi odbywać się z zachowaniem „najwyższej staranności”. Ostrożnościowy charakter tych rozwiązań podkreślają także art. 35 ust. 2 i ust. 3 projektu, które wyznaczają kwoty dopuszczalnych inwestycji (np. kwoty lokat w jednym banku, wartość jednostek uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego jednego rodzaju, kwoty inwestycji w środki trwałe). Ponadto należy zwrócić uwagę, że art. 35 projektu nie wyklucza inwestowania za granicą – w lokaty w bankach innych niż banki krajowe (por. art. 35 ust. 1 pkt 3 projektu w związku z

art. 4 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, ze zmianami). W związku z tym nie można mówić w przypadku art. 35 projektu o arbitralnej dyskryminacji, która wykluczałaby możliwość wprowadzenia ograniczeń w przepływie kapitału na podstawie art. 58 ust. 1 lit. b TWE (art. 58 ust. 3 TWE).

Podsumowując uwagi dotyczące swobody przepływu kapitału należy uznać, że projekt nie jest z tą zasadą sprzeczny.

b) Podstawowym aktem prawnym regulującym na gruncie prawa wtórnego Unii Europejskiej zasady podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe oraz sprawowania nad nimi nadzoru ostrożnościowego jest dyrektywa 2006/48/WE. W rozumieniu tej dyrektywy instytucją kredytową jest w szczególności przedsiębiorstwo, którego działalność polega na przyjmowaniu depozytów lub innych funduszy podlegających zwrotowi od ludności oraz na przyznawaniu kredytów na swój własny rachunek (art. 4 pkt 1 lit. a dyrektywy 2006/48/WE). Zasadniczo kryteria kwalifikacyjne do kategorii instytucji kredytowych spełniają więc m.in. spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe (art. 3 ust. 1 projektu).

Jednakże, w myśl postanowień zawartych w załączniku II do Aktu (rozdz. 3, pkt 5), spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe są w sposób wyraźny wyłączone z zakresu obowiązywania dyrektywy 2006/48/WE. Wyłączenie to nie jest przy tym związane z żadnym warunkiem ani terminem. Akt nie przewiduje w szczególności konieczności zmiany jego postanowień w związku ze zmianą statusu spółdzielczych kas. Podobnych zastrzeżeń nie zawiera dyrektywa 2006/48/WE, która implementuje przywołane postanowienia załącznika II do Aktu (art. 2 tiret szesnaste dyrektywy 2006/48/WE). Należy zatem uznać, że – co do zasady – przepisy dyrektywy 2006/48/WE nie znajdują zastosowania do spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

W świetle przepisów dyrektywy 2006/48/WE należy ocenić te postanowienia projektu, które dotyczą przekształcania spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w banki (art. 9 i art. 10 projektu). Przepisy te regulują dwa tryby - obligatoryjny i fakultatywny - przekształcenia, które znajdują zastosowanie, gdy fundusze własne kasy spółdzielczej przekraczają odpowiednio: równowartość 10 mln albo 1 mln euro. Należy uznać, że przekształcenie spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej w bank stanowi jedną z form podjęcia działalności przez instytucje kredytowe w rozumieniu dyrektywy 2006/48/WE. Warunki podejmowania takiej działalności określa tytuł II dyrektywy 2006/48/WE (art. 6 – 22 dyrektywy 2006/48/WE).

Zgodnie z art. 6 dyrektywy 2006/48/WE na prowadzenie działalności instytucji kredytowych wymagane jest uzyskanie zezwolenia. W myśl art. 7 dyrektywy 2006/48/WE, do wniosku o udzielenie zezwolenia dołącza się program działalności, określający m.in. przewidziane rodzaje działalności oraz strukturę organizacyjną instytucji kredytowej. Ponadto, stosownie do art. 9

akapit pierwszy dyrektywy 2006/48/WE, państwa członkowskie nie mogą udzielić zezwolenia, gdy instytucja kredytowa nie posiada wydzielonych funduszy własnych oraz w przypadkach, gdy kapitał założycielski danej instytucji wynosi mniej niż 5 milionów EUR. Wyjątkowo, państwa członkowskie mogą udzielać zezwolenia poszczególnym kategoriom instytucji kredytowych, których kapitał założycielski wynosi nie mniej niż 1 milion EUR. W takim wypadku muszą jednak powiadomić Komisję Europejską o powodach, którymi się kierują przy korzystaniu z tej możliwości. W art. 12 dyrektywy 2006/48/WE przewidziano z kolei obowiązek odmowy udzielenia zezwolenia na podjęcie działalności instytucji kredytowej ze względu na wymogi dotyczące struktury własnościowej instytucji kredytowej. Art. 13 i art. 14 dyrektywy 2006/48/WE określają szczególne wymogi proceduralne związane z udzielaniem zezwolenia. Po pierwsze, odmowa udzielenia zezwolenia powinna być uzasadniona i wnioskodawca powinien zasadniczo zostać powiadomiony o przyczynach odmowy w terminie 6 miesięcy od daty otrzymania wniosku, nie później niż 12 miesięcy od daty otrzymania wniosku. Po drugie, Komisja Europejska musi być powiadomiona o każdym przypadku udzielenia zezwolenia.

Uwzględniając przywołane wymogi należy stwierdzić, że projekt przewiduje konieczność uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego na rozpoczęcie działalności bankowej przez bank powstały z przekształcenia ze spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej (art. 9 ust. 2 zdanie trzecie oraz art. 10 ust. 2 zdanie trzecie projektu). Projekt jest zatem zgodny z art. 6 dyrektywy 2006/48/WE. Projekt przewiduje obowiązek załączenia do wniosku o udzielenie zezwolenia na rozpoczęcie procesu przekształcania kasy w bank projektu statutu banku, określającego m.in. jego podstawową strukturę organizacyjną, oraz programu działalności i planu finansowego banku na okres co najmniej trzyletni (art. 9 ust. 2 i art. 10 ust. 2 projektu). Projekt jest zatem zgodny z art. 7 dyrektywy 2006/48/WE. Przewidziane w projekcie progi funduszy własnych kasy, które uzasadniają wszczęcie postępowania przekształceniowego, są zgodne z progami określonymi w art. 9 dyrektywy 2006/48/WE (art. 9 ust. 1 i art. 10 ust. 1 projektu). Należy jednak zaznaczyć, że w przypadku fakultatywnego trybu przekształcenia – związanego z wymogiem posiadania funduszy własnych przekraczających równowartość 1 mln euro – konieczne jest poinformowanie Komisji Europejskiej o przyczynach zastosowania obniżonego progu wysokości funduszy własnych dla danej kategorii instytucji kredytowych (art. 9 ust. 2 lit. b dyrektywy 2006/48/WE). W zakresie zgodności z art. 12 dyrektywy 2006/48/WE, projekt nie przewiduje obowiązku informowania właściwego organu administracji krajowego o akcjonariuszach lub udziałowcach posiadających znaczne pakiety akcji oraz o wielkości takich pakietów, uniemożliwiając tym samym organowi krajowemu wydanie decyzji o odmowie zgody w przypadkach przewidzianych w art. 12 dyrektywy 2006/48/WE. Uprawnienie Komisji Nadzoru Finansowego do

żądania przedłożenia przez wnioskodawców stosownych informacji i dokumentów, o którym mowa w art. 8 projektu, nie zapewnia w tym zakresie właściwej implementacji art. 12 dyrektywy 2006/48/WE, ponieważ dotyczy ono informacji i dokumentów, które są niezbędne do przeprowadzenia postępowania dowodowego w zakresie wyłącznie tych przesłanek wydawania zgód i zezwoleń, które wskazane zostały w projekcie. Projekt nie przewiduje obowiązku badania wniosku pod kątem wymogów dotyczących struktury własnościowej, o których mowa w art. 12 dyrektywy 2006/48/WE. W odniesieniu do wymogów określonych w art. 13 dyrektywy 2006/48/WE podstawowy standard implementacyjny określają art. 35 i art. 107 kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 11 ust 5 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. Należy jednak zwrócić uwagę, że przepisy te nie uwzględniają wymogu, zgodnie z którym decyzja o odmowie udzielenia zezwolenia jest podejmowana nie później niż w ciągu 12 miesięcy od daty otrzymania wniosku. Teoretycznie postępowanie prowadzone na gruncie zasad ogólnych kodeksu postępowania administracyjnego może – w wyjątkowych przypadkach - trwać dłużej. Oznacza to, że art. 13 zdanie drugie dyrektywy 2006/48/WE nie jest w projekcie w pełni implementowany. Projekt nie zawiera ponadto przepisów implementujących wymóg powiadomienia Komisji Europejskiej o udzieleniu zgody na rozpoczęcie działalności bankowej przez bank powstały w wyniku przekształcenia spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, o którym mowa w art. 14 dyrektywy 2006/48/WE.

Podsumowując ustalenia dotyczące zgodności projektu z dyrektywą 2006/48/WE należy uznać, że jej postanowieniami objęte są art. 9 i art. 10 projektu i że przepisy te nie w pełni implementują wymogi, o których mowa w jej art. 12, art. 13 i art. 14.

c) Kolejnym zagadnieniem związanym z oceną zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej jest obowiązek zasięgnięcia opinii Europejskiego Banku Centralnego. Podstawę prawną obowiązków konsultacyjnych państw członkowskich wobec EBC określają art. 105 ust. 4 tiret drugie TWE, art. 4 lit. a tiret drugie protokołu (nr 18) w sprawie Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, dołączonego do TWE (dalej: statut), oraz w art. 2 decyzji 98/415/WE. Pierwsze dwa z przywołanych przepisów mają w zasadzie identyczną treść i stanowią, że EBC jest konsultowany przez władze krajowe w sprawie każdego projektu regulacji w dziedzinach podlegających jego kompetencji, lecz w granicach i na warunkach określonych przez Radę. Aktem prawnym, który wypełnia treścią ogólne dyspozycje art. 105 ust. 4 tiret drugie TWE oraz art. 4 lit. a tiret drugie statutu, jest decyzja 98/415/WE. Zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji 98/415/WE władze państw członkowskich zasięgają opinii EBC w sprawach każdego projektu przepisu prawnego w dziedzinach podlegających jego kompetencji, zgodnie z Traktatem, szczególnie odnośnie do: spraw walutowych, środków płatności,

krajowych banków centralnych, gromadzenia, tworzenia i upowszechniania systemów walutowych, finansowych, bankowych, płatności oraz statystyk bilansów płatniczych, systemów płatności i rozliczeń, zasad mających zastosowanie do instytucji finansowych, w zakresie, w jakim wywierają one istotny wpływ na stabilność instytucji finansowych i rynków. Ponadto, w myśl art. 2 ust. 2 decyzji 98/415/WE, władze państw członkowskich, innych niż państw członkowskich, które zgodnie z TWE przyjęły jedną walutę, zasięgają opinii EBC w sprawie każdego projektu przepisu prawnego w sprawie instrumentów polityki pieniężnej.

Biorąc pod uwagę te ustalenia należy wskazać, że projekt zawiera regulacje dotyczące krajowego banku centralnego (art. 85 projektu) oraz określa zasady mające zastosowanie do instytucji finansowych, w zakresie, który może zostać uznany za mający istotny wpływ na stabilność instytucji finansowych i rynków (art. 58 i n. projektu). W związku z tym, niezależnie od wątpliwości dotyczących aktualnego zakresu kompetencji EBC w odniesieniu do Narodowego Banku Polskiego i dziedziny polskich instytucji finansowych i rynków (por. opinia BAS z 4 września 2008 r., znak: BAS-WAEM-2324/08), należy uznać, że projekt powinien zostać notyfikowany Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie art. 105 ust. 4 tiret drugie TWE. Notyfikacja powinna nastąpić na etapie umożliwiającym władzy rozpoczynającej opracowywanie projektu prawnego rozważenie opinii EBC przed podjęciem merytorycznych decyzji (art. 4 decyzji 98/415/WE).

4. Konkluzja

Projekt ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw zawiera przepisy objęte prawem Unii Europejskiej. Projekt nie w pełni implementuje wymogi art. 12 – 14 dyrektywy 2006/48/WE. Projekt powinien zostać notyfikowany Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie art. 105 ust. 4 tiret drugie TWE.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego i Międzynarodowego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Warszawa, 3 kwietnia 2009 r.

Pan Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Sławomir Neumann) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

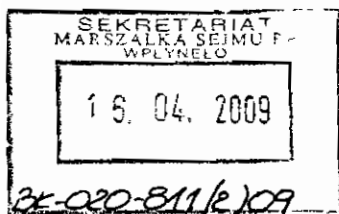
Projekt ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw określa zasady tworzenia, organizacji i działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz zasady sprawowania nadzoru nad kasami i Kasą Krajową. Tekst projektu dzieli się na rozdziały poświęcone kolejno przepisom ogólnym (rozdział 1), członkom kas, ich prawom i obowiązkom (rozdział 2), organom kas (rozdział 3), gospodarce finansowej kas (rozdział 4), Kasie Krajowej (rozdział 5), nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego nad kasami i Kasą Krajową (rozdział 6) oraz przepisom końcowym i przejściowym (rozdział 7). Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego i Międzynarodowego
Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Deskrytory bazy Rex: Unia Europejska, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe

Pan
Marszałek Sejmu RP
Bronisław Komorowski

Jako przedstawiciel posłów wnoszących projekt ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych przekazuję założenia do aktów wykonawczych wynikających z zaproponowanej przez nas ustawy.

Posel na Sejm RP
Sławomir Neumann

A handwritten signature in black ink, reading "Sławomir Neumann", is written over a circular stamp. The stamp is partially obscured by the signature.

Założenia do aktów wykonawczych do ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych

1.

a) Treść delegacji:

Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, wysokość składki, terminy uiszczania, sposób obliczania składki oraz podział składki pomiędzy Kasę Krajową a Komisję Nadzoru Finansowego, uwzględniając konieczność skutecznego sprawowania nadzoru oraz prawidłową realizację zadań Kasy Krajowej. Art. 44

b) Zakres przedmiotowy regulacji:

- terminy uiszczania składek na pokrycie kosztów nadzoru;
- wysokość wpłat od SKOK do budżetu państwa na pokrycie kosztów nadzoru sprawowanego przez;
- ustalenie wysokości składki rocznej wpłacanej przez SKOK do Kasy Krajowej;
- sposób obliczenia należnych wpłat na pokrycie kosztów nadzoru;
- sposób informowania o dokonaniu wpłaty przez SKOK do organu nadzoru;
- warunki wstrzymania wpłat zaliczek przez organ nadzoru;
- informacja dla SKOK o terminie wstrzymania wpłat zaliczek;
- informacja o przeznaczeniu i wysokości nadpłaty za dany rok;
- informacja o wysokości, terminie i sposobie pokrycia niedopłaty;
- sposób dokonania podziału składki pomiędzy Kasę Krajową a Komisję Nadzoru Finansowego lub określenia wskaźnika podziału.

2.

a) Treść delegacji:

Minister właściwy do spraw instytucji finansowych w uzgodnieniu z Komisją Nadzoru Finansowego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb wykonywania czynności kontrolnych w kasach i w Kasie Krajowej, uwzględniając konieczność skutecznego sprawowania nadzoru oraz prawidłową realizację zadań Kasy Krajowej. Art. 62

b) Zakres przedmiotowy regulacji:

- ustalenie przedmiotu i zakresu kontroli;
- określenie celu podejmowanych czynności kontrolnych;
- określenie możliwych przyczyn nie wszczęcia kontroli;
- ustalanie zakresu informacji, do których organ nadzoru posiada prawo dostępu;
- określenie warunków, które powinni spełniać pracownik upoważniony do przeprowadzenia kontroli działalności lub sytuacji finansowej;
- ustalenie osoby zarządzającej podjęcie przeprowadzenia kontroli;
- ustalenie terminu powiadomienia o zamiarze podjęciem kontroli wskazując przedmiot i zakres kontroli;

- ustalenie zawartości upoważnienia do przeprowadzenia kontroli przez KNF oraz sposób jego przekazania;
- określenia czasu trwania kontroli;
- ustalenie składu zespołu przeprowadzającego kontrolę;
- określenie miejsca przeprowadzenia kontroli;
- określenie miejsc, do których kontroler ma prawo wstępu;
- określenie warunków umożliwiających kontrolerowi przeprowadzenie kontroli;
- wskazanie obowiązku kontrolera do poinformowania kontrolowanego o jego prawach i obowiązkach podczas kontroli;
- ustalenie warunków wyłączenia kontrolera od udziału w kontroli;
- ustalenie warunków zajęcia dokumentów lub innych nośników informacji w toku kontroli;
- informacja o obowiązku sporządzania protokołu z zajęcia nośników informacji oraz z odebrania ustnych wyjaśnień kontrolowanego;
- ustalenie zakresu informacji jakie powinny zostać zawarte po sporządzeniu protokołu z przeprowadzonej kontroli;
- informacja o wynikach kontroli oraz terminie ich sporządzenia.

3.

a) Treść delegacji:

Minister właściwy dla instytucji finansowych w drodze rozporządzenia, ustala zakres, terminy i tryb przekazywania informacji sprawozdawczych przez Kasę Krajową i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe do Komisji Nadzoru Finansowego. Art. 78

c) Zakres przedmiotowy regulacji:

- ustalenie zakresu przekazywanych informacji sprawozdawczych w tym:
 - ✓ zakresu danych dotyczących zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka
 - ✓ zakresu stosowania limitów i norm ostrożnościowych
 - ✓ w odniesieniu do funduszy własnych
 - ✓ w odniesieniu do rezerwy płynnej
 - ✓ w zakresie wypłacalności
- ustalenie terminu i trybu przekazywania informacji sprawozdawczych;
- ustalenie częstotliwości przekazywania informacji sprawozdawczych.

WSKAŹNIKI I LIMITY OSTROŻNOŚCIOWE DLA SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH

Monitorowanie działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo - kredytowych jest jedną z ważniejszych kwestii w procesie sprawowania nadzoru nad tymi instytucjami. Wskaźniki finansowo - ekonomiczne wykorzystywane w ramach tego procesu powinny pozwolić nie tylko na zidentyfikowanie krytycznych obszarów, ale również wspomagać zarówno SKOK-i, jak i nadzorcę w szybkim rozpoznawaniu przyczyn zaistniałych problemów oraz stanowić

źródło informacji na temat możliwych rozwiązań. Wykorzystywane w tym zakresie miary powinny stanowić „system wczesnego ostrzegania” i pozwolić na bezzwłoczne podjęcie odpowiednich działań, aby zapobiec pogorszeniu sytuacji.

Ujednolicony zakres wskaźników i formuł wyeliminuje różnorodność kryteriów wykorzystywanych do oceny działalności SKOK-ów. Przyczyni się do większej przejrzystości w tym obszarze i stworzy lepsze możliwości do przeprowadzania analiz / rankingów porównawczych pomiędzy tymi instytucjami. Zaproponowane miary pozwolą na przeprowadzanie okresowych analiz wszystkich ważnych obszarów działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, zachodzących w nich trendów oraz przyczynią się do zwiększenia transparentności informacji na temat ich sytuacji finansowej. W procesie konstruowania omawianego systemu miar istotny jest fakt, iż z założenia nie będzie on miał charakteru subiektywnej oceny, ale będzie odzwierciedleniem obiektywnych wskaźników.

Proponujemy następujący zakres wskaźników i formuł, które naszym zdaniem powinny stanowić pewne założenia i fundamenty konstrukcji przepisów regulujących działalność SKOK-ów.

✓ poziom rezerw na należności z tytułu pożyczek i kredytów

Zapewnienie odpowiedniej ochrony aktywów spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych powinno stanowić podstawę nowych regulacji odnoszących się do zasad funkcjonowania tych podmiotów. W celu zapewnienia rzetelnej sprawozdawczości finansowej oraz prawidłowego prezentowania wyniku finansowego należy wprowadzić spójne uregulowania w zakresie poziomu tworzonych rezerw na należności kredytowe. Wydaje się, że przy uwzględnieniu specyfiki tych instytucji oraz charakteru posiadanych ekspozycji właściwe będzie określenie w regulacjach konieczności tworzenia rezerw w wysokości 100% ekspozycji dla należności opóźnionych w spłacie powyżej 12 miesięcy oraz 35% dla ekspozycji opóźnionych od 1-12 miesięcy.

✓ struktura aktywów

Struktura aktywów informuje o potencjale wzrostu danej instytucji. Analizowane podmioty powinny tak konstruować strukturę aktywów, aby osiągać satysfakcjonujące wyniki finansowe. Zaleca się, żeby aktywa niepracujące; na które powinny składać się przede wszystkim budynki, budowle, czy przykładowo sprzęt; nie stanowiły więcej niż 5% sumy bilansowej. Z drugiej strony na aktywa pracujące powinien składać się głównie portfel kredytowy (ok. 70-80%) oraz płynne inwestycje (10-20%). Pozwoli to na wykorzystanie najbardziej zyskownych aktywów i poprawę kondycji finansowej SKOK-ów, przy jednoczesnym zapewnieniu stabilnego poziomu płynności.

✓ struktura pasywów

Udział oszczędności członków unii kredytowych w sumie bilansowej daje pewne odzwierciedlenie niezależności finansowej analizowanych podmiotów oraz wskazuje na tendencje w postrzeganiu tych instytucji jako źródeł finansowania bądź miejsca oszczędzania. W opinii DIS udział bazy depozytowej w relacji do sumy aktywów powinien mieścić się w granicach 70-80%, a zewnętrzne źródła finansowania nie powinny przekraczać poziomu 5% sumy bilansowej.

✓ adekwatność kapitałowa

Przeważającą część kapitału powinien stanowić kapitał wniesiony przez członków SKOK i kształtować się na poziomie 10-20% sumy aktywów. Pozyskanie kapitału zewnętrznego wiąże się z poniesieniem dodatkowych kosztów, w związku z tym kapitał instytucjonalny; definiowany, jako suma rezerw niepodlegających podziałowi oraz nadwyżek bilansowych z lat poprzednich, do których członkowie SKOK nie mogą przedstawiać żadnych roszczeń; powinien zapewniać stabilne źródło finansowania aktywów niepracujących, przyczyniać się do poprawy zyskowności SKOK-ów oraz absorbować ewentualne straty finansowe. Sugerujemy, aby udział tego rodzaju kapitału w sumie bilansowej kształtował się, co najmniej na poziomie 10%.

✓ jakość aktywów

Ze względu na specyfikę działalności prowadzonej przez SKOK-i, w procesie oceny ich kondycji finansowej należy umieścić wskaźnik prezentujący udział ekspozycji zagrożonych w łącznej sumie ekspozycji z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów. Wskaźnik ten jest jednym z podstawowych miar wskazujących na źródła słabości danej instytucji. Zbyt wysoki poziom tego indeksu może przyczynić się do problemów finansowych kasy. Światowa Rada ds. Unii Kredytowych rekomenduje, aby wskaźnik ten nie przekraczał bezpiecznego poziomu 5%.

Tak, jak to wskazano powyżej, zaleca się, żeby aktywa niepracujące, nie stanowiły więcej niż 5% sumy bilansowej. Rada wskazuje również, iż podstawowym źródłem finansowania tego rodzaju aktywów powinien być kapitał instytucjonalny lub pozostałe zobowiązania, których utrzymywanie nie implikuje ponoszenia dodatkowych kosztów.

✓ rentowność

W opinii DIS, indeksy informujące o poziomie rentowności poszczególnych unii kredytowych należy skonstruować w oparciu o zaangażowanie w poszczególne typy inwestycji, a ich poziom rekomendowany uzależnić od poziomu wskaźników rynkowych:

portfel kredytowy – udział przychodów z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów w relacji do średniego salda portfela kredytowego

inwestycje płynne – udział przychodów z rachunków bankowych oraz płynnych rezerw w relacji do średniego poziomu tych inwestycji

inwestycje w instrumenty finansowe – udział przychodów z tytułu inwestycji w płynne instrumenty finansowe w relacji do średniego zaangażowania w te instrumenty.

Ponadto, celowa jest analiza struktury i poziomu kosztów operacyjnych. W tym zakresie należy uwzględnić następujące obszary:

- d) udział kosztów operacyjnych w stosunku do średniego poziomu sumy aktywów oraz
- e) udział kosztów z tytułu tworzenia rezerw na należności kredytowe w stosunku do średniego poziomu sumy aktywów.

✓ płynność

Prawidłowe zarządzanie płynnością poszczególnych kas oszczędnościowo – kredytowych, jak również płynnością całego sektora SKOK-ów ma bardzo duże znaczenie w dobie zaistniałego kryzysu finansowego. W związku z tym należy wprowadzić uniwersalne miary

płynności, które zobowiązywałyby SKOK-i do utrzymywania aktywów wysoko płynnych na wystarczającym poziomie. Proponujemy wprowadzenie obowiązku przestrzegania następujących wskaźników:

- $(\text{inwestycje krótkoterminowe} - \text{zobowiązania krótkoterminowe}) / \text{depozyty} > 15\%$
- udział płynnych rezerw w postaci gotówki w kasie i na rachunkach bankowych w relacji do depozytów na poziomie min. 10%

Posel na Sejm RP
Sławomir Neumann

PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 15 kwietnia 2009 r.

BSA I - 021 - 53/09

Pan
Lech CZAPLA
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministre,

W odpowiedzi na pismo z dnia 3 kwietnia 2009 r., Ps-62/09 uprzejmie informuję, że Sąd Najwyższy na podstawie art. 1 p. 3 ustawy o Sądzie Najwyższym z dnia 23 listopada 2002 r. (Dz. U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) nie uznaje za celowe opinionowania **poselskiego projektu ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.**

Z poważaniem

Prof. dr hab. Lech GARDOCKI

WYDZIAŁ PREZYDIALNY

L.dz

Data wpływu 16-04-2009